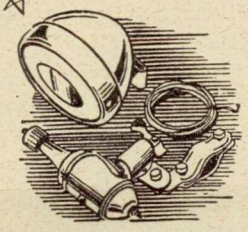
Samvirke

1. DECEMBER 1952 - 25. ÅRGANG NR. 21 - OPLAG B

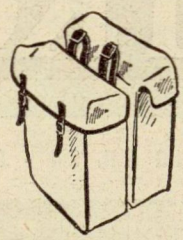

Sand- og grusgravene opstod i fjern fortid, da store huirum og sprækker, skabt under ismassernes fremadskriden, i tidens løb blev fyldt med smeltevandsflodernes aflejringer. (Se artiklen side 2).

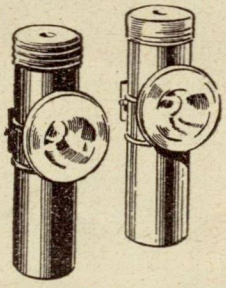
Gave-ideer til den kørende

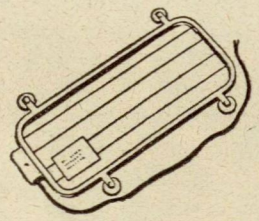
Den stærke, robuste dynamolygte „Star", 6 volts **28,30**
Den smukke letvægts-dynamolygte, 6 volts **29,50**

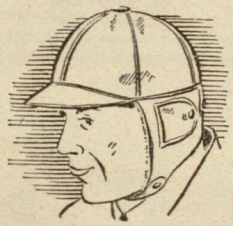
Bagagetasker til cykler. Af svært, vandtæt ravndug, pr. sæt... **21,85**
Styr- og vandretaske af ravndug, pr. stk. **9,85**

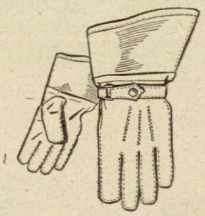
Elementlygten „IXI", sortlak. **6,50**
Elementlygten „IXI". sølvfarv. **6,50**

Klarsynsrude, inkl. ekstra sugekopper og Mignon fatning..... **21,50**

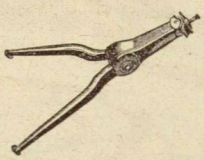
Motorhjælme, brunt skind,
amerikansk model..... **18,50**
svensk model..... **23,50**

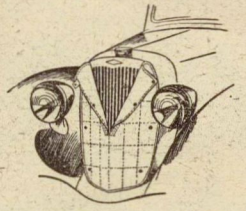
Motorhandsker, brunt skind,
til børn **19,35**
til voksne **25,85**

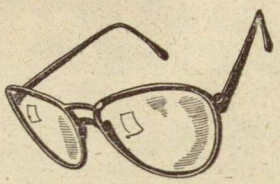
Styrluffer af svært gummi med lådent foer, til cykler pr. sæt... **5,95**
til motorcykler (plastic med foer) pr. sæt **21,85**

Svensk støtteben til cyklen,
til 26" hjulhøjde..... **7,25**
til 28" hjulhøjde..... **7,25**

Kølerhætter til biler. Fås til alle modeller vogne. De fleste modeller koster ca. **40,00**

Nat- og tågebrillen „Letflex" **6,85**

- det betaler sig at gå på juleindkøb i Brugsen

I istiden skabtes millionværdier

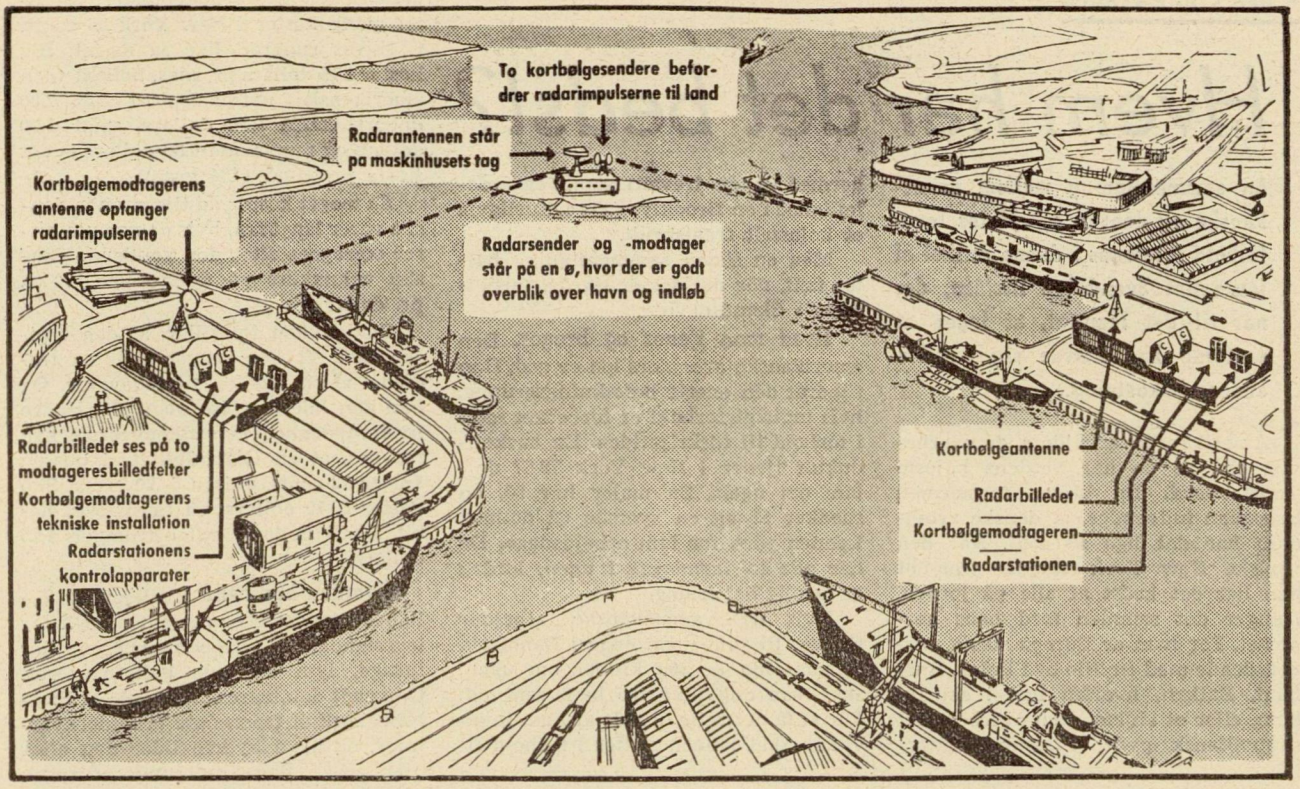
Alle de rige lejer af sand, ler og grus, som ligger spredt ud over hele landet, og som leverer råstofferne til moderne storindustrier, opstod for titusinder af år siden, da Danmark lå helt dækket af vældige ismasser.

Svulmende smeltevandsfloder strømmede hen over isen (se forside-tegningen), indtil de forsvandt ned i dybe sprækker, hvor de i tidens løb aflejrede store mængder af sand og småsten, og da isen smeltede, stod aflejringerne tilbage som en slags bakker med regelmæssige lag – bakker, der efter en masse forskydninger og andre geologiske fænomener forvandledes til vore dages ler- og grusgrave.

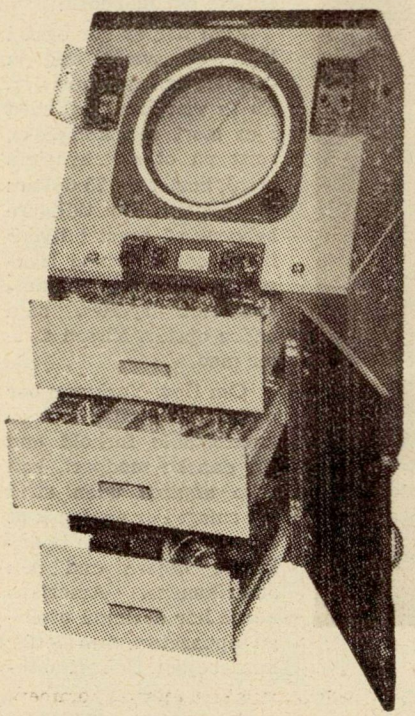
Lunefulde kræfter. Mange af de steder, hvor istidens lunefulde kræfter har placeret sådanne aflejringer, findes nu sand-, grus- og skærvefabrikker, der fremstiller materialer af uvurderlig betydning for byggeindustrien og vejvæsenet. Og hvor det fine istidsler er aflejret, findes teglværkerne. Af dem er næsten 250 i landet med en samlet produktionsværdi på nær ved 100 mill. kr. om året. For at spare dyr transport anbringes virksomhederne så tæt ved råstofkilden som muligt.

Danmarks „minedrift". Den danske jord er fattig på værdifulde mineraler i forhold til de fleste andre europæiske lande, men sten-, ler- og glasindustrien, som repræsenterer vor form for »bjergværksdrift«, er til trods herfor en meget vigtig industrigren, der medregnet cement- og porcellænsfabrikkerne beskæftiger ca. 20.000 mennesker. Det kræver en stor kapital at drive en virksomhed i denne industri, fordi der skal bruges tunge og kostbare maskiner, og maskinstyrken pr. arbejder er her større end i nogen anden dansk industrigren, nemlig næsten otte hestekræfter pr. arbejder. Som følge heraf er der i sten-, ler- og glasindustrien bundet lige så meget aktiekapital som i en stor industrigren som tekstilindustrien!

Et net af aftaler. Et helt andet område, hvor »mineral-industrien« gør sig stærkt gældende i dansk industri, er i forsøget på at kvæle den frie konkurrence. Næsten alle virksomhederne i branchen er mere eller mindre spundet ind i et net af aftaler om priser og produktion. Særlig har virksomhederne specialiseret sig i aftaler om at dele markedet mellem sig indbyrdes. Mellem adskillige store teglværker er der f. eks. truffet aftaler, hvorefter salg i modpartens område er totalt forbudt. På denne måde opnås store besparelser i fragtomkostningerne, men som situationen er i dag, kommer disse besparelser ikke forbrugerne til gode, men går i ejernes lommer.

Det magiske øje — radarantennen — er anbragt på en ø i havneindløbet og udsender en strøm af radioimpulser. De kastes tilbage af større genstande og opfanges af den samme antenne, hvorfra de kom. Herfra overføres impulserne ad trådløs vej (de to punkterede linjer) til to modtagerstationer indenfor havnens område. På radarmodtagerens billedskærme har man et tydeligt billede af trafikken i havnen og havneindløbet. På billedet herunder ses den del af en radarmodtager, der giver billedet på den cirkelformede skive. Modtageren betjenes lige så let som et radioapparat.

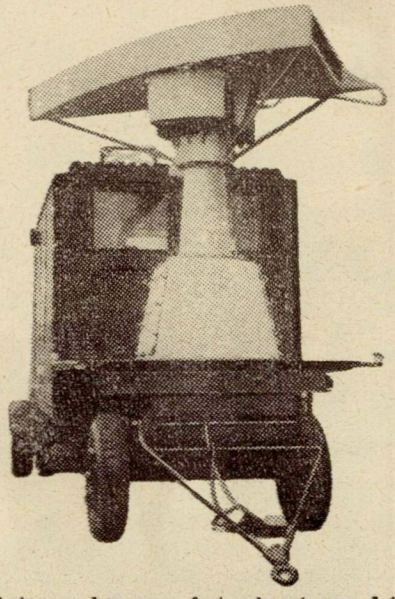
DET MAGISKE ØJE

Det ser så enkelt ud, når et skib står havnen ind og går til kaj. Men manøvren er i sin helhed et resultat af mange menneskers samarbejde. Havneembedsmænd, lodser, slæbebåde, søpoliti og toldbetjente, skibsførere o. s. v. har indbyrdes, ofte radiofonisk, måttet føre konferencer og ikke mindst ventet på hverandre for at kunne udføre hver sin del af arbejdet.

Der vil ske en radikal omvæltning i disse forhold, når Københavns havn om kort tid – og vel snart derefter også de større købstadshavne – bliver udstyret med havne-radar af Decca-typen. Havneledelsen kan simpelthen sætte sig til rette i en lænestol foran apparatets billedskærm og der følge alle skibsbevægelser i og uden for havnen. Og radiotelefonisk kan skibsførerne vejledes og advares mod andre skibes bevægelser. Ja, med havneradaren kan havnemyndighederne bogstavelig taget »styre« det ankommende eller afgående skib gennem havnens tætte trafik, uanset om vejret er tåget eller sigtbart for skibsføreren. Samtidig kan havnens og andre interesserede myndigheder få et klart billede af, hvor manskab i land skal sættes ind. Arbejdskraften spares unyttig venten.

Sikkerhedsmæssigt og økonomisk har dette nye navigationsinstrument åbenlyse fordele.

Havneradaren er et magisk øje, der ser langt ud over horisonten. En så lille prik på havfladen som en bøje kan radar-antennen »se« i indtil 5000 meters afstand. Den evigt roterende antenne kan følge et lille jernskib i det øjeblik, det er inden for tyve kilometers afstand. Dette vil sige, at man f. eks. i Odense ved hjælp af en havneradar kan se enhver skibsbevægelse af lidt større skibe på *hele* Odense fjord.

Antennen kan være fast anbragt, som det er vist på tegningen øverst. Den kan naturligvis også fungere i direkte kontakt med billedapparatet og kan endelig også på en bil (herover) flyttes til steder, hvor den i det givne øjeblik har størst virkning.

Hvem har det bedst?

En sammenligning mellem amerikanske og danske arbejderes leveforhold foretages i denne artikel af journalist Svend-Åge Nielsen, der når til det resultat, at ingen af parterne kan hævde sig på den andens bekostning.

Amerikanske arbejdere er overbevist om, at de har verdens højeste levestandard. De bliver fornærmet, hvis man indvender, at danske arbejdere har det lige så godt. Når den typiske New York-arbejder tror, at han har det bedst af alle på jorden, hænger det sammen med hans herkomst. For ham er Europa stadig ensbetydende med en lille by i Polen, Rusland, Balkan, hvorfra han i sin tid kom, eller et »hjem« i en overbefolket neapolitansk gyde. I sammenligning hermed er en treværelsers baggårdslejlighed i en Brooklyngade naturligvis et kolossalt fremskridt.

Men en sådan sammenligning halter fælt, når det drejer sig om forholdene i Skandinavien.

Hvad man tjener og bruger. Den amerikanske arbejders løn er god. Han tilhører den eneste befolkningsgruppe, hvis indtægtsforhold er forbedret reelt i forhold til førkrigstiden. En buskonduktør tjener i New York 73,87 dollars om ugen. En maler har 80, en snedker 51 og en syerske 62 dollars. Lønnen ydes for fem arbejdsdage. De har alle to »søndage« i ugen, lørdag er nemlig hel fridag.

Hvis den amerikanske arbejder skriver til sine slægtninge i Danmark, at hans løn er 560 kroner om ugen, skal man dog ikke tro ham rent ud. For at få det rette billede af hans levevilkår, skal lønnen sættes i forhold til priserne på livsfornødenheder. En liter mælk koster i New York 25 cents, ti skiver rugbrød lige så meget. Æg koster 1,15 dollars pr. snes, bøfkød (den amerikanske nationalspise) 1,25–2,00 dollars. kaffe 1,10 dollars, smør 1,00 dollars og margarine 0,50 dollars – det sidste pr. pund (454 gram).

Så meget koster de tilsvarende danske varer langt fra, hvis de nævnte priser omregnes efter den gældende danske valutakurs på dollars (ca. 7 kr. pr. dollar).

Statistikken fortæller, at den typiske New Yorker bruger godt en trediedel af sin ugeløn til fødevarer. Og han kan lide at spise *godt!* For andre livsfornødenheders vedkommende kan nævnes, at en »ligeudbillet« i bussen koster 12 cents, avisen 5–20 cents. Sko koster 8–10 dollars, en færdigsyet habit 25–55 dollars, nylonstrømper 1,25 dollars.

Hvordan bor han? Huslejen og lejlighedens udstyr er et godt udtryk for levestandarden. Københavneren har luftige, lyse og lave boligkvarterer. Omvendt domineres store dele af Stor-New York af trøstesløse arbejderkvarterer, og disse bydele lider dag efter dag året rundt af røgen fra tusinder omgivende fabrikker.

Fra New Yorks ældre bydele. Husene er ca. 60 år gamle og forsvinder langsomt til fordel for større, moderne og langt dyrere boliger. Bagved ses skyskrabere i tågen.

Amerikanernes lejligheder er større end danskernes. Kun otte af hundrede familier, der i New York bor til leje, lever i toværelsers lejligheder (den alt for dominerende type i København). 3–4 værelser er almindeligst og koster i en ca. 50 år gammel ejendom 30–35 dollars om måneden.

Som her er der også i USA et svælg mellem »gamle« og »nye« huslejer. En to værelsers lejlighed i et stort nyt kompleks, rejst på et slumkvarters areal, koster ca. 70 dollars pr. måned. De tidligere beboere af arealet nyder ikke godt af denne levestandard-fremgang. Slumkvarterer ryddes, men andre opstår. Nissen flytter med.

Om New Yorkeren bor under mere eller mindre komfortable forhold end sin danske modpart, kan ikke afgøres uden strid om smag. For en dansk at se, står den danske boligkultur højere end den amerikanske. Amerikanerne har derimod utallige apparater, som letter husarbejdet. De raffinere-

de komfurer m. m. tilhører dog ofte lejeren. I en umøbleret lejlighed er køkkenet tit *helt* tomt ved indflytningen. 85 af hundrede amerikanske middelstandshjem i New York-området har køleskab, men kun 50 pct. har støvsuger! Vaskemaskinerne er heller ikke almindelige i middelstands- eller arbejderhjem. Til gengæld er der selvbetjeningsvaskerier i hver eneste gade.

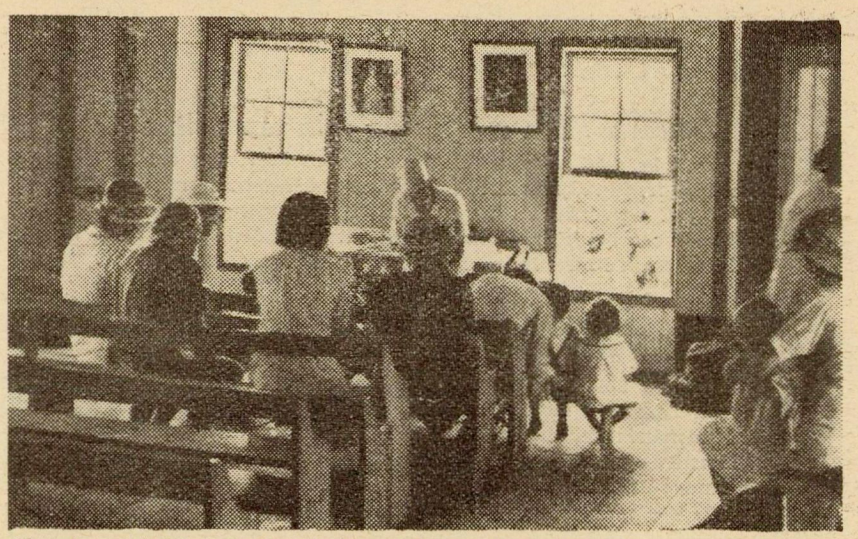
Sikkerheden. Ser man på de sociale forhold, er den danske arbejder foran den amerikanske. Den sikkerhed, som i Danmark ydes gennem sygekasselovgivning, lovgivning om ferie, om tvungen ulykkesforsikring på arbejdspladsen m. m. er ikke almindelig i de amerikanske stater. Hvor foranstaltningerne findes, er de oftest gennemtvunget ved fagforeningernes aktioner. En arbejder, der kommer til skade på arbejdspladsen, får en sygehjælp på 3–5 dollars om dagen foruden en operationshjælp på 50 dollars. Dette dækker vel en trediedel af udgifterne ved hospitalsopholdet på et privat drevet hospital. Uden støtte af en sygeforsikring er en amerikansk familie i sygdomstilfælde nær økonomisk katastrofe.

Ferieordninger er gennemført af fagforeningerne og giver arbejdere m. v. to ugers sommerferie. Ferielønnen udbetales af fagforeningen fra et fond, hvortil arbejdsgiverne bidrager. På dette punkt tåler amerikanske arbejderes forhold sammenligning med de danskes (dog er danske arbejdere nu pæny foran med 3 ugers ferie. Red.)

Amerikanerne har derimod en ringere aldersrente-ordning. Gennemsnitsydelsen er 55 dollars om måneden. Det er indlysende, at en supplering er nødvendig. Mange fagforeninger har derfor oprettet pensionskasser, hvortil arbejdere og arbejdsgivere bidrager, og med supplering fra en sådan kasse kan en 65årig amerikansk arbejder opnå en aldersrente på ialt 125 dollars om måneden (husk stadig på, at dollar'en har mindre købekraft, end det fremgår af dens danske kurs). Enligtstillede vil ofte have svært ved at klare dagen og vejen. Boligudgifterne er især tyngende, da der ikke findes tilstrækkeligt med små lejligheder. I staten New York agter man nu at pålægge boligselskaber, der bygger med offentlig støtte, at indrette små lejligheder forbeholdt aldersrentenydere.

Et facit. Vil man gøre regnskabet op, kommer man til det resultat, at mange tekniske hjælpemidler gør livet lettere for amerikaneren og giver ham fordele, hvad priser eller kvalitet angår. På den anden side nyder den danske arbejder bedre boligkår og større social sikkerhed.

Selv med fare for at fornærme amerikanske arbejdere, må man derfor hævde, at levestandarden i Danmark i det store og hele ikke står tilbage for den amerikanske.

Skolestuen på Pitcairn er også forsamlingshus og søndagsskole. Træværket er mejsommeligt savet ud af træstammer.

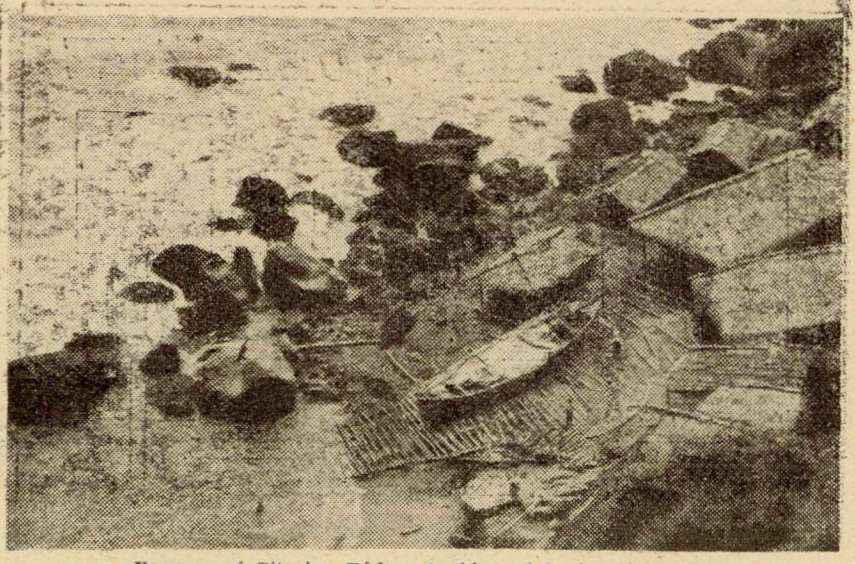
Et paradis på jord

Det sted, der bedst svarer til forestillingerne om et jordisk paradis synes at være Pitcairnøen i Sydhavet. Her grundlagdes for 160 år siden et samfund af ni mytterister fra det engelske krigsskib *Bounty*. På indbyggernes eget ønske evakueredes øen for hundrede år siden, men fyrre af dem vendte hurtigt tilbage til deres lille »fædreland«, og fra denne gruppe nedstammer øens nuværende befolkning på 140 mennesker. Befolkningstallet stiger støt, omend ikke eksplosivt. Sidste år gik det frem med een. Nitten børn i alle aldersklasser fylder øens lille skolestue (bestyret af et nyligt indvandret new-zealandsk lærerpar). Foruden 140 mennesker rummer Pitcairn 260 geder og 671 stykker fjerkræ. Øen kan ikke føde sig selv. Mel og kartofler må indføres, hvilket er en omstændelig affære, da Pitcairn ligger lige langt fra Australien og det sydlige amerikanske kontinent. Pitcairns befolkning lever af landbrug, fiskeri samt handel med tilfældigt forbipasserende skibe. Denne »udenrigshandel« med frugter og husflidsarbejder giver øen et valutaoverskud – som det hedder i moderne sprogbrug – på 500 engelske pund årligt.

Kriminalitet og tandværk. Slangen rejser dog også sit hoved i det pitcairnske paradis. Med beklagelse noterer en beretning til De Forenede Nationer, at kriminaliteten på øen sidste år omfattede: eet tyveri samt tre forstyrrelser af den offentlige orden.

Værre end kriminaliteten er det, at Pitcairns befolkning plages af tandværk. Lidelsen er forårsaget af total mangel på mælk, smør og oksekød i den daglige diæt.

Men bortset fra kriminaliteten og tandværket synes Pitcairn at være en af de få pletter på kloden, hvor international politisk uro ikke kaster sin slagskygge.

»Havnen« på Pitcairn. Bådene trækkes på land op i hytterne.

BØGER TIL JUL *i Brugsen*

Albert Schweitzer: **Fra mit liv og min tænkning**

244 sider, **kr. 9,75.** Albert Schweitzers egen beretning om studenterårene, de videnskabelige arbejder, præstegerningen, lærerårene ved universitetet, lægegerning i urskoven og en redegørelse for arbejdet med kulturetiketten, der førte ham frem til hovedtesen i hans liv og forfatterskab: Ærefrygten for livet.

★

Svend Poulsen: **Retfærdighed og bløde rabatter**

187 sider, **kr. 8,75.** Interessant debutroman. Bygget som en kriminalroman med baggrund i et nutidigt dansk landsbymilieu — men bogen er mere end en kriminalgåde. Forfatteren har et førstehånds kensdkab til almindelige menneskers tanker og følelsesliv, og i en levende og fængslende stil tegner han personerne, så man lærer dem at kende til bunds.

★

DRENGE- OG PIGEBØGER I TOPKLASSE

Sverre By: **Røde** - *historien om en dreng og hans hest*

Kr. 4,50. »Røde« vandt førsteprisen i en norsk konkurrence om den bedste ungdomsbog.

Marius Dahlsgaard: **Særlingen** - **Kr. 4,50.**

En Dahlsgaard-bog er altid spændende — og god.

Aimée Sommerfelt: **Miriam**

Kr. 4,75. En strålende bog, der med varme og stor indfølingsevne belyser raceproblemet, som det afspejler sig på vore breddegrader.

Rose Thyregod: **Ungdom**

Kr. 4,75. »Ungdom« foregår i en af vore hyggelige provinsbyer og skildrer spændende og hjerteligt tilværelsen på kostskolen og i de små hybler rundt om i byen.

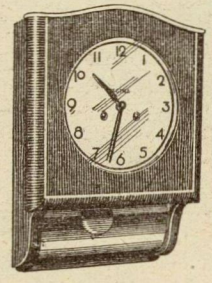
Louis Moe: **Den grønne spillemand** - **Kr. 4,50,** og **Kylle Kluk** - **Kr. 4,75** (nye oplag).

Fyldt med vidunderlige, farvestrålende illustrationer.

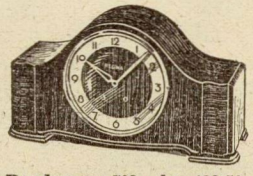
DET DANSKE FORLAG

VESTRE BOULEVARD 47 — KØBENHAVN V.

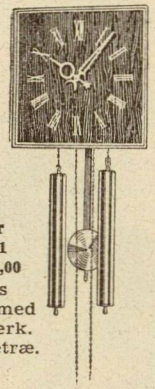
EN FORNEM JULEGAVE

Stueur nr. 600, kr. 156,00
14 dages værk m. slagværk. Elm med ahorn.

Bordur nr. 703.. kr. 132,50
14 dages værk med slagværk. Lys, mellem eller mørk eg.

Stueur nr. 1001 kr. 198,00
8 dages værk med slagværk. Nøddetræ.

Se det netop udkomne katalog

— det betaler sig at gå på juleindkøb i BRUGSEN

Syv millioner breve i timen

For to årtusinder siden kunne en romersk kurér i en lille, let hestekærre bringe et budskab fra England til Rom på 26 dage, og endnu omkring året 1800 var en almindelig postvogn næsten en måned om at tilbagelægge denne rute!

Til gengæld har trafikmidlerne gennem de sidste hundrede år udviklet sig så voldsomt, at postvæsenet samtidig er blevet fuldstændig revolutioneret. Frimærkets opfindelse for godt et århundrede tilbage åbnede for menigmand adgangen til billigt og simpelt at sende breve, hvorhen han ønskede. Samtidig med at frimærkerne vandt almindeligt indpas, skete der en enorm forøgelse af antallet af breve og alle mulige andre forsendelser. I dag postes der over 60 milliarder breve om året i verden, hvilket svarer til omtrent 7 millioner breve i timen. Sagt på en anden måde betyder disse tal, at hvert eneste menneske gennemsnitligt skriver 25 breve årligt.

Vi kan også være med. Gennemsnitligt ja — men disse 25 breve årligt pr. indbygger på jorden dækker naturligvis over uhyre forskelle fra land til land. Medens der f. eks. i Kina i 1949 blev skrevet 2—3 breve pr. næse, var antallet af breve pr. indbygger i Belgien og Schweiz op imod 230! Vi kan også være med i vognen herhjemme, når det gælder brevveksling, idet hver dansker gennemsnitligt skriver, henholdsvis modtager, 100 breve om året.

Dertil kommer, at det danske postvæsen årligt ekspederer 75 aviser og 5 pakker pr. indbygger. Det siger sig selv, at der skal en hel del porto til for at betale alle disse forsendelser, og det danske postvæsens indtægter fra porto nærmer sig stærkt de 150 millioner kroner om året, et tal der er ensbetydende med, at der hver dag året rundt gives 400.000 kroner ud til porto i Danmark.

Verdensomfattende union. For at breve og andre forsendelser hurtigt og sikkert kan besørges til selv den fjerneste afkrog af verden, må alle lande være nået til enighed om faste regler på dette felt, og netop her finder man et så velorganiseret internationalt samarbejde, at det næppe har sit sidestykke på andre områder. Brændpunktet i dette samarbejde er Verdenspostunionen, der omfatter praktisk taget hvert eneste land, hvorved jorden i postmæssig henseende kommer til at danne et »verdensrige«. Alle medlemslande har forpligtet sig til at ekspedere post fra udlandet lige så effektivt som den indenrigske post, og alle nyder godt af jernbane-, skibs- og luftforbindelserne over hele kloden.

AF FOLKET **Samvirke** FOR FOLKET

Udgiver: *Fællesforeningen for Danmarks Brugsforeninger*
Redaktør: *Eggert Nielsen*, ansvarshavende efter presseloven

FORLIGET I BOGBRANCHEN

Efter 12 års konflikt, der har rejst kraftige dønninger både i den offentlige diskussion og indenfor priskontrol-administrationen, er striden mellem det af FDB i 1941 oprettede *Det danske Forlag* og boghandelens organisationer bragt ud af verden ved en overenskomst, hvis hovedlinjer er, at *Det danske Forlag* fremtidig får adgang til på lige vilkår med andre forlag at forhandle sine bøger gennem den organiserede boghandel på betingelse af, at forlaget afstår fra at sælge sine bøger i brugsforeninger, der ligger mindre end 5 km fra den nærmeste organiserede boghandel.

Dermed er et til tider stærkt handlingsbevæget intermezzo ført til en fredelig afslutning

AF to grunde udviklede nemlig denne sag sig til et opgør, hvis virkninger rakte langt ud over de to parters interne interessesfære. Den blev i første omgang midtpunkt i en *kulturdebat*, en diskussion i radio og presse om vilkårene for bogspredning i dette land.

Dernæst fik sagen betydning som et eksempel på økonomisk virksomhed i uoverensstemmelse med prislovens forskrifter. De såkaldte *samhandelsbetingelser*, der er den organiserede boghandels grundlov, indeholder nemlig to paragraffer, der dels påbyder, at boghandlerne kun må forhandle bøger fra forlag tilsluttet forlæggerorganisationen (par. 14), og dels at disse organiserede forlæggere kun må sælge deres bøger til de organiserede boghandlere (par. 6) – altså en dobbeltvirkende aftale, der tilsigtede en dominerende stilling.

DA boghandlerne ikke viste tegn til frivilligt at ville åbne dørene for Det danske Forlag, trådte prisdirektoratet ind på arenaen og søgte først ved forhandling, senere ved mere håndfaste metoder at gennemføre en reform. Netop i disse dage for et år siden tabte prisdirektoratet tålmodigheden og ophævede ved et påbud samhandelsbetingelsernes par. 14, hvorefter enhver boghandler uanset organisationens bestemmelser var berettiget til at føre Det danske Forlags bøger. Sagen blev imidlertid appelleret til prisankenævnet, hvor den blev kædet sammen med spørgsmålet om gyldigheden af den anden samhandelsparagraf nr. 6 (om forlæggernes forpligtelser overfor boghandlerne), og af denne formelle grund blev den vist tilbage til fornyet behandling i prisdirektoratet. Her har den ligget uafgjort siden.

I mellemtiden har sagens parter genoptaget de afbrudte forhandlinger, hvis sprængning i sin tid var signalet til prisdirektoratets indgriben, og denne gang lykkedes det at afslutte en overenskomst, som også prisdirektoratet kunne tiltræde, hvorefter prismyndighedernes aktion mod boghandlerbranchens samhandelsbetingelser afblæstes. Aftalerne ophæves altså ikke, men de er af mindre ensidig natur, da der er skabt præcedens for, at berettigede interesser ikke kan holdes ude.

SOM allerede omtalt hviler overenskomsten på den principielle indrømmelse, at Det danske Forlag på linje med alle andre forlag får adgang til at forhandle sine bøger gennem den organiserede boghandel, men bortset fra den rene andelslitteratur, som uden indskrænkninger stadig må forhandles fra alle brugsforeninger, må forlagets øvrige publikationer ikke sælges i brugsforeninger, der ligger mindre end fem kilometer fra den nærmeste organiserede boghandel. Forlaget skal endvidere bringe sit hidtidige bogsalg gennem de med den almindelige boghandel konkurrerende antikvarboghandlere til ophør.

Det danske Forlag er gået ind på, at den faste pris på dets bøger overholdes ved ethvert salg til publikum, og at enhver form for rabat er forbudt.

I samme forbindelse har Det danske Forlag forpligtet sig til ved henstilling til brugsforeningerne at søge opnået, at disse holder deres bogsalg udenfor dividendeberegningen til medlemmerne, og der må hverken af forlaget eller brugsforeningerne reklameres med dividende af bogsalget.

DET danske Forlag har i øvrigt tiltrådt branchens samhandelsbetingelser og forpligtet sig til at drage omsorg for, at de overholdes af de boghandlende brugsforeninger, hvilket vil sige, at visse regler om overholdelse af den faste bogladepris, om ratesalg og om fælles udsendelsesdato for bøgerne skal respekteres, hvortil kommer andre bestemmelser, der har til formål at forebygge, at brugsforeningerne holder boglader i nævneværdigt omfang – men det gør de vist næppe i forvejen.

Overenskomsten er i øvrigt uopsigelig fra boghandlerrådets side, hvilket betyder, at Det danske Forlag ikke mod sin vilje kan sættes ud af samhandelen med boghandlerne, undtagen hele samhandelsordningen ophæves. Derimod kan Det danske Forlag opsige overenskomsten med seks måneders varsel.

DET må herefter betragtes som en selvfølge, at boghandlerne loyalt opfylder overenskomstens forudsætninger og lader Det danske Forlags produktion få en forholdsvis lige så fremtrædende plads i deres bogudvalg som andre forlags – så meget desto mere, som denne forpligtelse ikke vil lægge nogen byrder på dem. Tværtimod. Fra første færd har Det danske Forlag placeret sig på en særdeles smuk plads som udgiver af værdifulde litterære og kulturelle skrifter, og der har fra mange sider været udtalt beklagelse af, at det hidtil har været så svært at få fat i disse bøger. Vi er overbevist om, at bogkøberne flittigt vil efterspørge Det danske Forlags bøger i bogladerne, og så er resultatet de ofre værd, som er bragt.

For det kan jo ikke nytte at nægte, at der – som det gælder ved ethvert kompromis – har måttet bringes ofre. Hvad ville være opnået ved at føre kampen til dens bitre ende? Andelsbevægelsen kæmper dog ikke bare for kampens skyld, men for at få sine ideer praktiseret, og om dette nåes bedst gennem kamp eller kompromis, må i hvert tilfælde nøje overvejes.

VI tvivler ikke om, at Det danske Forlag ved Prisdirektoratets hjælp – på ruinerne af samhandelsbetingelserne og uden at gøre nogen indrømmelser – kunne have opnået sin ret. Men hvad ville man egentlig have opnået ved en tvangsindlemmelse? At Det danske Forlags bøger ville få hædersplads i butiksvinduerne? Nej, de ville nok snarere være dømt til en askepottilværelse i de fjerneste afkroge af butikkerne. Og hvad kan det nytte, at man har forkørselsret, hvis man har mistet sin førlighed ved sammenstødet.

Naturligvis er det beklageligt, at en tredjedel af landets brugsforeninger formenes adgang til at forhandle bøger fra deres eget forlag; men man kan også se sagen på den måde, at hvis brugsforeningerne havde vist sig opgaven som bogsælgere voksen, så var dette ikke sket. Det danske Forlag har ikke svigtet brugsforeningerne mere, end de har svigtet forlaget.

Det afgørende er, om andelsbevægelsens idé er svig-

tet, hvad et nøjere studium af boghandelens vilkår vil vise, at den ikke er.

EN bog er en slags mærkevare, den koster det samme overalt, hvor man køber den, og den fås kun hos forhandlere, der er i besiddelse af forhandlerrettighederne. En bog er altså ikke en vare, som enhver handlende kan skaffe magen til, hvis han ikke har den på hylden.

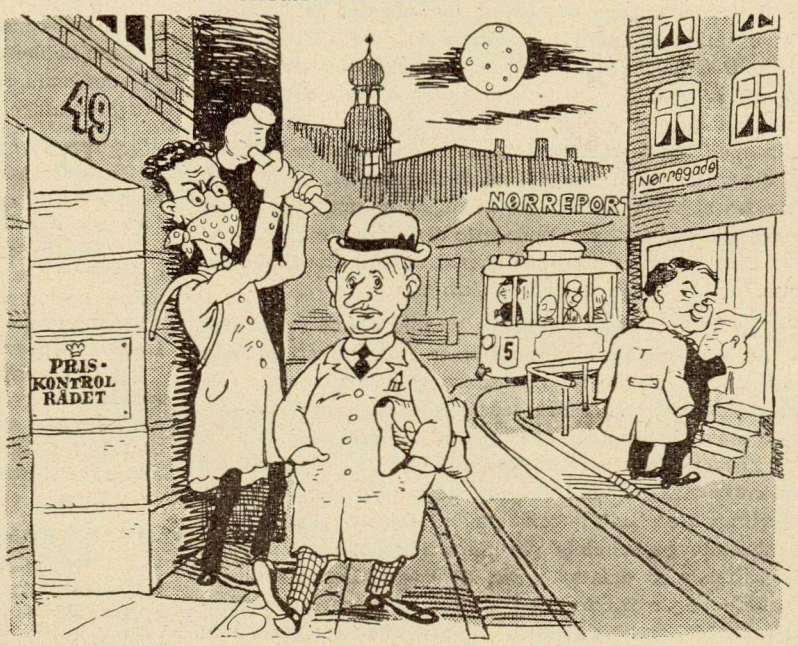
Derfor er konkurrencen i boghandelen noget helt andet end i alle andre brancher. Man kan ikke ved sædvanlig *objektiv* konkurrence konstatere, om der tjenes for meget eller for lidt på bogproduktionen. Det afgørende er, hvorledes bogen – den enkelte bog – hævder sig på baggrund af den øvrige bogproduktion: prismæssigt, kvalitetsmæssigt, brugsmæssigt.

Spørgsmålet er derefter: Gavner en bog fra Det danske Forlag forbrugerbevægelsens formål bedre ved at være henvist til en eksklusiv tilværelse helt udenfor bogspredningens almindelige baner, eller har den de største muligheder for at demonstrere sine prismæssige og kvalitetsmæssige fortrin ved direkte sammenligning med hele den øvrige boghøst?

Vi forlanger ikke, at der skal svares på dette spørgsmål, for gennem overenskomsten har vi opnået begge muligheder, og dermed også en for bevægelsen som idéfaktor meget tilfredsstillende stilling, når den på to fronter får lejlighed til at udvikle sine fortrin og egenskaber. Også for kontakten med forfatterne har det sin store betydning, at forlaget er i stand til at tilbyde et langt større marked end hidtil.

Men forudsætningen er naturligvis, at boghandlerne respekterer aftalen.

SKUMLERIER I NØRREGADE

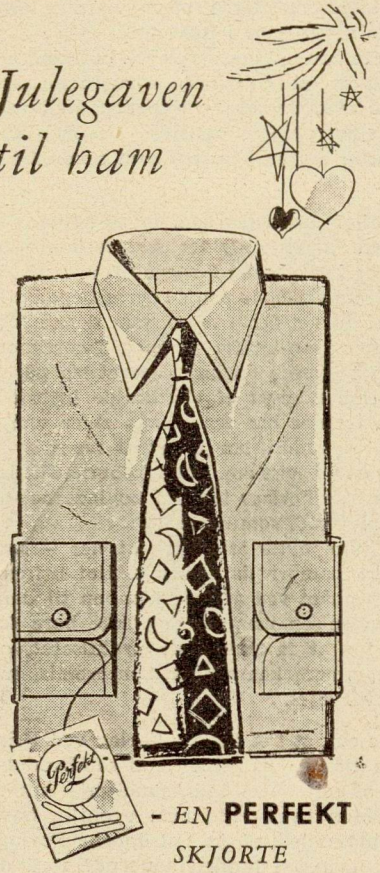

Detailhandelens to landsorganisationer er tørnet voldsomt sammen, fordi deres fælles talsmand i Priskontrolrådet, købmand Moesgaard, har stillet sig positivt til prislovens uændrede opretholdelse. I denne anledning har handelsforeningernes fællesorganisations formand, ostehandler Max Lindskov krævet Moesgaards afgang, hvad De samv. Købmandsforeninger sætter sig skarpt imod. Alligevel viser det sig, at sidstnævnte organisations formand, J. P. Jensen, overfor handelsministeren har deltaget i fordømmelsen af Moesgaards stilling.

Manden med kappen på begge skuldre:

– Gi' ham en ordentlig skalle, Max, men sig, jeg ikke var med!

Julegaven til ham

- *EN* **PERFEKT** *SKJORTE*

PERFEKT skjorten fra FDB er syet af prima poplin — den er sanfor-behandlet og derfor garanteret krympefri. Føres i seks størrelser **29,50**

- det betaler sig at gå på juleindkøb i

BRUGSEN

★ **PENGE OG SAMFUND**

Konkurrenceskræk

Ved kredsmødet i Varde kom førstedirektør *Ebbe Groes* også ind på en omtale af det boycotforsøg, den private skotøjshandel har i gang for at modarbejde *Magasin Fox*, FDBs første skotøjsspecialforretning, i Rønne.

Boycotforsøget er iværksat på den måde, at brancheforeningens formand i en ledende artikel i brancheorganet *Sko-Magasinet* har meddelt *private* leverandører til FDB magasinet, at de nu er opført på foreningens sortliste over fabrikanter, der tror at »kunne blæse og have mel i munden samtidig«. Artiklen sluttede med en truende bemærkning om, at det selvfølgelig står fabrikanterne frit for at handle, som de vil, men så må skotøjshandlerne dog vist have lov til hver for sig at forbeholde sig at »købe skotøj hos dem, der ikke direkte arbejder på at undergrave vor eksistens«.

Lovligt — ikke lovligt. Ebbe Groes fandt at selv om det kunne gøres til genstand for en teoretisk diskussion, hvornår et forsøg på kollektiv boycot overskred det lovliges grænse, så kunne der næppe herske tvivl om, at det er ulovligt at udarbejde »sorte lister«. Og selv om brancheforeningen i og for sig ikke tvinger sine medlemmer til at deltage i boycotten – der er jo hverken tale om bøder eller trusel om eksklusion –, så er det kollegiale pres i sig selv meget hårdt.

Mere interessant end alt dette er dog – pointerede Ebbe Groes –, at man endnu i 1952 er så bange for konkurrencen på lige vilkår, at man i stedet forsøger at presse leverandørerne til ikke at levere til konkurrenterne.

Dansk velvilje for Den grønne plan

I sin beretning ved Andelsudvalgets halvårlige møde fornylig omtalte formanden, proprietær *S. Overgaard*, Højbygård, at der har vist sig tendenser til en nedgang i prisniveauet, men omkostningsniveauet ligger fortsat meget højt og har haft en afgørende indflydelse på de driftsmæssige forhold.

Den almindelige nedgang i priserne kan medføre en formindskelse eller i hvert fald stabilisering af omkostningerne. Heri ligger samtidig en påmindelse om, at produktionsandelsbevægelsen må være forberedt på lavere priser, og overfor denne mulighed bør de ruste sig stærkest muligt ved rationalisering af virksomhederne.

Spørgsmålet om Danmarks stilling til den såkaldte »Grønne plan«, d. v. s. muligheden for at etablere et samarbejde mellem de vesteuropæiske landbrugsorganisationer på linie med Schuman-planen, blev også berørt. Uden at tilkendegive alt for kategoriske synspunkter har Danmark indtaget en velvillig stilling til Den grønne plan og vil naturligvis fortsat deltage i forhandlingerne herom.

Nyvalg. I stedet for de afdøde medlemmer Aksel Bælum og Andreas Clausen nyvalgtes forstander *Oluf Jensen*, Hillerød, og proprietær *K. Røhr-Lauritzen*, Demstrupgård, til medlemmer af Andelsudvalget.

Købmænd i kæder

Købmænd i Ålborg, Hobro og Vejle har efter amerikansk mønster dannet de første »frivillige kæder«. Kædernes princip er, at købmændenes kolonialordrer samles hos et lille antal grossister, senere måske kun een enkelt grossist, der forsyner dem med alle kolonialvarer og i stigende grad baserer sit salg på en afgrænset kreds af købmænd. Kædeordningen skulle betyde en væsentlig omkostningsbesparelse med færre og større ekspeditioner i stedet for mange og små.

Købmænd i andre provinsbyer vil rimeligvis senere følge eksemplet. Århus er stærkt på vej.

Sengetøj under kontrol

Som de første her i landet lancerer FDB Magasinerne *kvalitetskontrolleret* og *kvalitetsmærket* sengetøj, der sælges under navnet *Dunlet*. Hver dyne og hovedpude er påhæftet et mærke, der fortæller om varens reaktion overfor *lys* og *sved*, og i en lille, gennemsigtig pose får kunden en prøve af fyldet. Fyldet kontrolleres til stadighed af Dansk Standardiseringsråd og stoffet af FDBs centrallaboratorium.

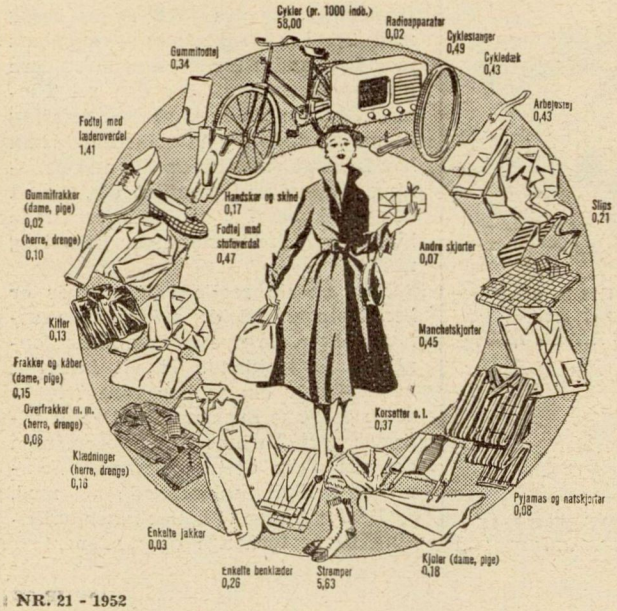
Mere for kronen

I forbindelse med det store fremstød, *Danske Husmødres Forbrugerråd* har gjort for at oprette køberkursus landet over, har Forbrugerrådet nu på Det danske Forlag udsendt de første to pjecer *På Indkøb*, som skal bruges som studiemateriale. I pjece nr. 1, der har undertitlen »— men tænk før De handler«, fortæller cand. polit. *Lis Groes* i et forord, hvad Forbrugerrådet er, og hvad det vil — bl. a. hjælpe husmødrene med at få mere for deres krone. Nr. 2-pjece omhandler spædbørnsudstyr. Begge pjecer er skrevet i et let og uhøjtideligt sprog, og alle husmødre vil få stort udbytte af at studere de små bøger, der giver både saglige oplysninger og kloge advarsler, som man bør drage nytte af ved hvert eneste indkøb.

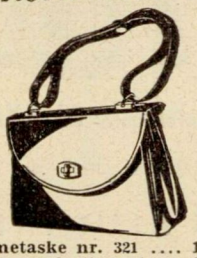
Forbrugerrådets planer for den landsomfattende kampagne med køberkursus har været omtalt i landets dagblade og må derfor forudsættes bekendt. Vi vil dog i et følgende nummer give en fremstilling af disse kursus form og mål.

Hosstående billede, der er lånt fra pjece 1, viser det årlige forbrug af en række udvalgsvarer, d. v. s. varer, vi ikke køber hver dag. Tallene angiver i procenter, hvor stor en del hver enkelt forbruger køber af den pågældende vare.

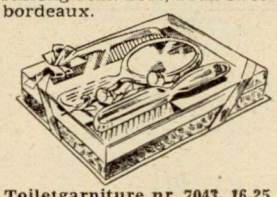
Det årlige forbrug af en række udvalgsvarer pr. indbygger 1947-1949

Hele familiens ønskeseddel

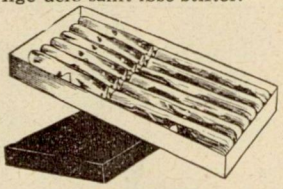
Dametaske nr. 321 17,50
Fornem plastic taske m. indstillelig rem. Sort, brun eller bordeaux.

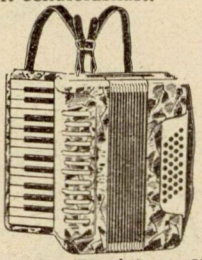
Toiletgarniture nr. 7043, 16,25
Kam, børste og spejl i rosa eller grøn plastic.

Tegnebestik nr. 504 13,65
Fløjlsforet etui m. 7 forskellige dele samt løse stifter.

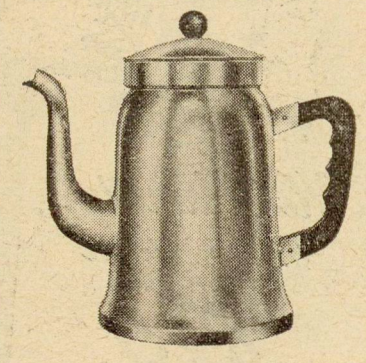
Bordkniv nr. 409 BC, pr. stk. 4,15
Kort, rustfri klinge, langt, brunt celluloidskaft.

Harmonika Traviata nr. 25/32 incl. kuffert..... 305,00
Et prima instrument med 25 pianotangenter og 32 basser.

— det betaler sig at gå på juleindkøb i BRUGSEN

— den bedste GAVE

er en forchromet **PAN KANDE**

Nr. 219K/ 1½ ltr. . . . kr. 29,80

PAN ALUMINIUM

★ **LÆSERNE SKRIVER**

Kundens ret i Østtyskland

Vi har modtaget:

Hvorfor bruge kikkert, når man har ei par gode øjne?

Min anonyme modpart i den lille debat om kundens ret i Østtyskland spørger, hvor jeg har min viden fra. Den har jeg fra et to dages besøg i foråret 1951 og et tilsvarende besøg i 1952, og enten min ærede modpart vil tro det eller ej, så havde deltagerne rig lejlighed til at gøre iagttagelser på egen hånd, og vi benyttede os af det.

Der skulle ingen kikkert til for at se, at der var flere og bedre varer i butikkerne, eller at den almindelige levestandard var forhøjet.

At der også er utilfredse mennesker, er da givet, dem har vi også adskillige af herhjemme, og vi traf folk, der ikke var bange for at give udtryk for deres utilfredshed. At HO systemet kan have sine skavanker, har jeg aldrig benægtet, jeg har kun noteret de faktiske kendsgerninger, som samtlige deltagere vil bevidne, deriblandt en erfaren »brugs«ekspeditrice.

Angående optøjerne, som nævnes i *Politiken*, så har jeg set så meget af såvel østpropagandaens som vestpropagandaens tilbøjelighed og evne til at gøre en fjer til fem høns, så jeg har lært at trække fra.

Og når man den ene gang efter den anden har været vidne til den usminkede glæde hos de mange nye husmænd over den selvstændighed, de havde fået, og den levende optagethed af at få deres landsbysamfund indrettet på bedst mulighed, når man har været vidne til det initiativ og den evne til at indrette sig, som de udviste, så mindedes man uvilkårligt Hostrups ord: »Med folkets slumrende kraft og vid«, og så erkender man (hvis man ikke hører til de urokkelige, som ikke lader sig påvirke af kendsgerninger, fordi de på forhånd har fordømmelse parat), at der kan gro noget godt også under andre styreformer end dem, vi bekender os til.

Jeg vil anbefale min ærede modpart at tage en tur over Østersøen og se med egne øjne — og lade kikkerten blive hjemme. Så kan vi tales ved igen.

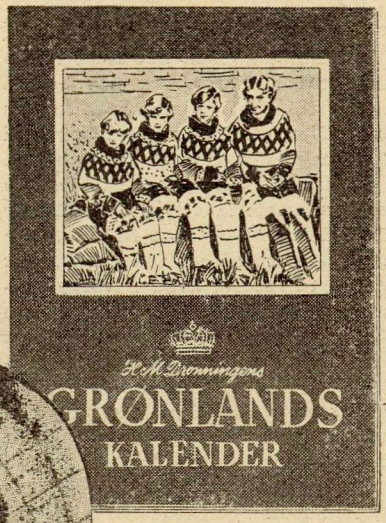
Th. Christensen.

Om at tale om noget andet. Thomas Christensen oplyser, at han har sit kendskab til de østtyske HO butikker (statsbutikker) fra to 2 dages besøg med 1½ års mellemrum — åbenbart med helt andre formål end at studere butiksorganisation. Hvordan vil Thomas Christensen med så lidt erfaring kunne stå inde for de oplysninger, han har fremsat om tilfredsstillende betjening, vareudvalg, kvalitet etc. og på baggrund heraf gøre velinformerede blades nyhedsefterretninger til nul og nix?

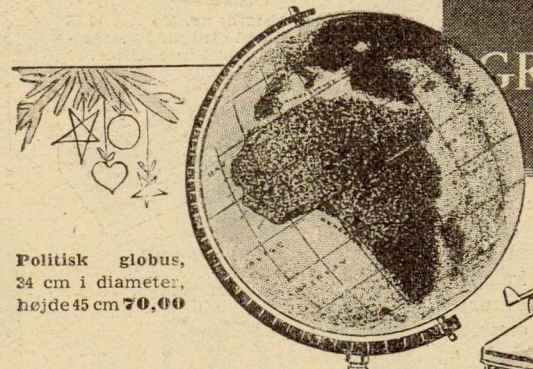
Det eneste reelle i hans svar er henvisningen til de udmærkede arbejdsvilkår, de nye husmænd har opnået i Østtyskland. Vi vil inderligt håbe — selv om vi har vore tvivl — at de østtyske husmænd er lige så tilfredse som Thomas Christensen, men det var ikke dette spørgsmål, *Samvirkes* artikel beskæftigede sig med.

Derfor finder vi heller ingen anledning til at forlænge diskussionen.

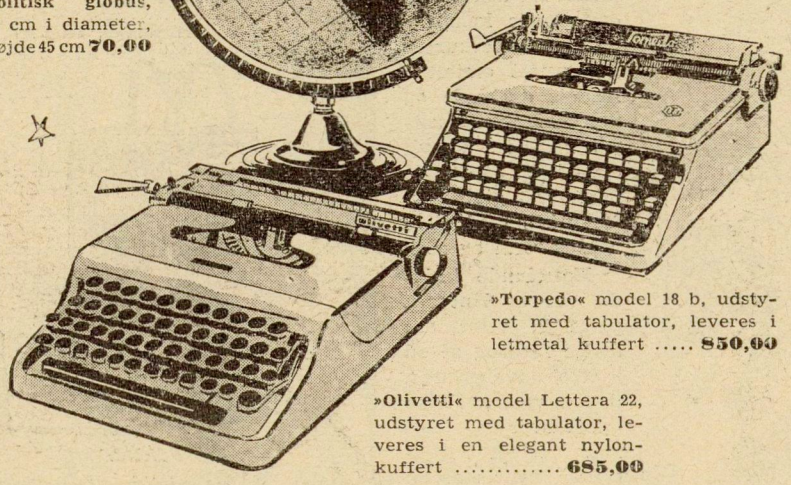
Gaver til hjem og kontor

Grønlandskalender, trykt i 5 farver offset med 12 motiver fra kongeparrets rejse. En gaveidé til danske i udlandet. Format 20×29 cm **5,85**

Politisk globus, 34 cm i diameter, højde 45 cm **70,00**

»**Torpedo**« model 18 b, udstyret med tabulator, leveres i letmetal kuffert **850,00**

»**Olivetti**« model Lettera 22, udstyret med tabulator, leveres i en elegant nylonkuffert **685,00**

- det betaler sig at gå på juleindkøb i BRUGSEN

Den sidste almueskildrer

Den mest omfattende blandt Det danske Forlags skønlitterære udgivelser dette efterår er Sigurd Elkjærs *Udvalgte Værker I-VIII*, der omfatter romanerne *Mellem Hav og Fjord, Et Muldskud i Havet, Landfast, Jakob og Hagar, Jens Rytter, Nyt Liv, Min Ungdoms Labyrint* samt et bind noveller, *Under Uvejret*.

Vægt og viden. Det er om Sigurd Elkjær blevet sagt, at han er den sidste rigtige danske almueskildrer. Og noget er der om snakken. Karakteristisk for Elkjærs folkeligt underholdende bøger er netop hans intime og helt naturlige indføling i og forståelse af almuens væsen og menneskelige forudsætninger. Hertil føjer sig hans evne til at fortælle jævnt og ukunstlet, men derfor ikke uden myndighed eller skønsans. Der er noget stilfærdigt og renfærdigt over Sigurd Elkjærs fortællemåde, en ro og en lunhed, som styrker indtrykket af fortællerens tilforladelighed og øger fornøjelsen ved selve læsningen.

Et smukt værk. Som så mange andre af vore danske folkelige fortællere er Sigurd Elkjær rekrutteret fra lærerstanden. Han var først lærer i Århus, derefter i Hillerød. Sit otium nyder han nu i sit hjem i en københavnsk forstad, hvor han for tiden er travlt optaget af arbejdet på den radioroman, som Statsradiofonien har bedt ham skrive.

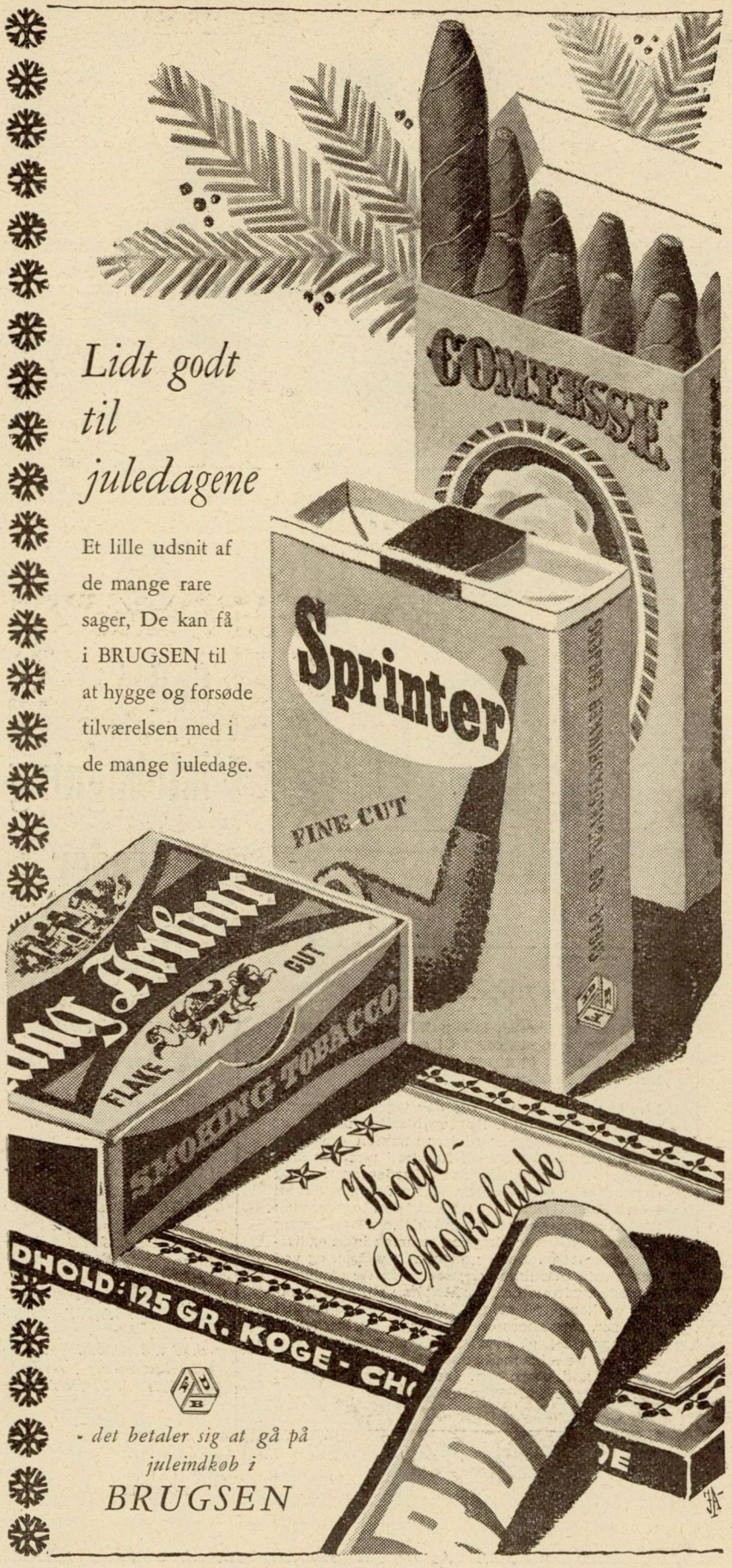
Det danske Forlag har tidligere udsendt flere bøger af Elkjær. Der er grund til at tro, at han med denne udgave af hans betydeligste værker vil vinde endnu flere læsere landet over.

Udvalgte Værker foreligger i en meget smuk typografisk tilrettelægning — hvor har Det danske Forlag dog lavet mange smukke bøger! — og kan fås såvel i heftet stand som indbundet i rødt skind.

Ungdomsbøger med mening i

— og en enkelt kriminalroman

Det er meget værd, at en ungdomsbog er i stand til at sætte et alvorligt problem under debat og animere sine unge læsere til selvtænkning, uden derfor at miste sin umiddelbart underholdende evne. Dette er tilfældet med

God julebagning begynder i Brugsen

I Brugsen kan De få alt, hvad De skal bruge til bagværket til juledagene, bl. a. TREKRONER margarine, FDB julemel, FDBs tre kvaliteter bagepulvere og NAF rosiner samt alle de andre frigivne varer, vi har savnet i mange år.

Min bedste julekage

500 g FDB julemel, 200 g TREKRONER margarine, 75 g melis, ca. 2 dl mælk, 3 æg, 1 tskf. kardemomme, 50 g gær, 1 spskf. kanel og sukker, 125 g NAF rosiner og 50 g sukat.

Mælken lunkes (30°), og der tages lidt fra til at røre gæren ud i. Resten blandes med 1/4 af margarinen. Æggene piskes sammen (gem lidt til pensling af kagen) og hældes i mælken med sukkeret, det sigtede mel, kardemommen og den udrørte gær. Dejgen slås godt og rulles ud i en aflang firkant, og på 2/3 af den lægger man resten af margarinen i små klatter. Den lægges sammen, rulles ud, lægges sammen igen og hviler et kvarter. Dette gentages 2 gange, og ved den sidste udrulning drysser man de skoldede, tørrede rosiner, den småtskårne sukat og sukker og kanel på dejgen. Den trilles sammen i 2 pølser, der snoes op i 2 snegle og lægges til efterhævning et kvarter på en smurt plade. Kagerne pensles med resten af æggene og sættes i en god varm ovn. Den skal bages ved ret stærk varme i 25—30 minutter.

- det betaler sig at gå på juleindkøb i BRUGSEN

Aimée Sommerfelts ungpigebog *Miriam,* der vandt præmie i en norsk konkurrence om den bedste ungdomsbog, og som Det danske Forlag nu har udsendt i dansk oversættelse.

Den unge pige. Bogen koncentrerer sig om den unge jødiske pige Miriams og hendes families skæbne. Den ydre handling er opbygget over sceneriet fra besættelsestiden, det indre problem »den lille antisemitisme«, alt dette, der i det daglige kan komme til udtryk i hjerteløse, omend i sig selv oftest så temmelig tankeløse og ufarlige ringeagtsytringer over for jøderne, men som bliver så uendelig farligt, hvis staten som sådan stiller sig bag. Den lille antisemitisme trivedes før krigen, og den trives desværre stadig i visse kredse. Det er meget betydningsfuldt, at ungdommen foreholdes antisemitismens uanstændighed, og lykkeligt, når det kan gøres så rigtigt og kunstnerisk fint som her.

Jødeproblemet berøres også, men mere periferisk, i *Rose Thyregods* ungpigeroman *Ungdom,* der handler om gymnasieungdom i en dansk provinsby. Rose Thyregod viser her, at hun kan skildre unge pigebørns stemningssind uden at forfalde til den lidt hektiske sødladenhed, der karakteriserer så alt for store dele af den såkaldte ungpigelitteratur.

De store drenge. Der er også kommet et par gode drengebøger på forlaget. I den samme norske konkurrence, hvor Aimée Sommerfeldt vandt en pris med ungpigebogen Miriam, præmieredes *Sverre By* for drengebogen *Røde.* Røde er navnet på en hest, og som centrum i denne meget spændende og dramatiske fortælling står arbejdet med at genopbygge, hvad en tidligere ejer af Røde har ødelagt. Der ånder en stærk og smuk kærlighed til dyr og natur ud af denne friske og frejdige bog.

I romanen *Særlingen* har *Marius Dahlsgaard* skabt en levende ramme om interessen for danske oldtidsminder, idet han lader et par drenge være med til at gøre et fund fra oldtiden. Der ligger et drama alene i denne sære forbindelse med de nu så fjerne, fjerne tider, og hvad de unge læsere på landet i særlig grad vil hefte sig ved er vel dette, at dette eventyr, dette drama, kan de måske selv komme til at opleve en skønne dag på den nærmeste mark.

Rigtige mennesker. For de voksne læsere byder Det danske Forlag endelig på en kriminalroman om et uopklaret mord i en lille sjællandsk landsby. *Retfærdighed og bløde Rabatter* hedder bogen, og den er skrevet af *Svend Poulsen.* Han forstår at trække trådene, som de skal, og hans personer er mere *rigtige* som mennesker end vanligt i kriminalromaner. God underholdning.

Når man bor japansk

Overlæge, dr. med. Vagn Schmidt, der har gjort tjeneste på hospitalsskibet Jutlandia, skildrer oplevelser på japanske hoteller.

Øst er øst, og vest er vest. *Kipling* har sagt det, og hvis han sigter til japansk hotelliv, vil jeg give ham ret. I særlig grad på grund af mine oplevelser i *Hiroshima*. Tre danske fra *Jutlandia*, på orlov sammen i Japan, havde en hel dag gået rundt i denne sørgeligt berømte by, der udslettedes af den første atombombe. Godt trætte bad vi om aftenen en chauffør finde det hotel, hvis reklamekort vi om morgenen havde fået stukket i hånden.

En trist oplevelse. Hotellet lå i et rent rabarberkvarter. Udvendigt svarede det godt nok til reklamebilledet. Det indre var mindre kønt. Talrige dekolletterede piger sværmede omkring gæsterne og lod ane, at de havde andre opgaver end at servere.

Et andet hotel, vi flygtede hen til, var af samme kaliber. Værtindens første spørgsmål var nemlig *Girls*?

Da vi var godt trætte og ikke oplagt til at besøge alle Hiroshimas hoteller, tog vi så værelser i det tredie, vi fandt. Det virkede tilforladeligt, men det leben, der sent på aftenen rørte sig i restauranten, på gange og i værelser, gav os en mistanke om, at også dette hotel havde en opgave i Amors tjeneste.

Et japansk hotel har ikke indlagt vand på værelserne, men fælles vaskerum for alle. Her mødte vi næste morgen blandt andre de unge damer. Synet af dem bestyrkede vor mistanke.

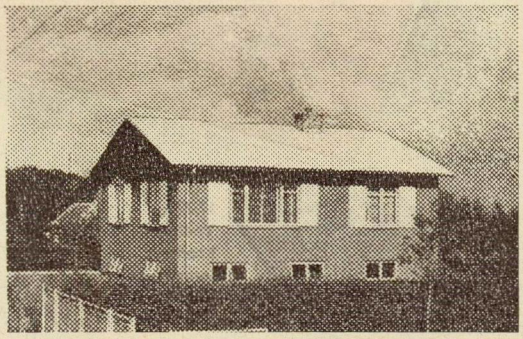
En uforglemmelig oplevelse. Lysten til at bo *japansk* var kommet i Tokyo. For at prøve noget andet end de europæiske restauranter tog jeg en dag mod til mig og gik ind i et *rigtigt* japansk hotel for at spise. Jeg forstod ikke, hvad den venlige, kimonoklædte unge pige sagde på japansk. Til gengæld forstod hun ikke mit engelsk. Jeg blev dog klar over, at jeg var velkommen, og hun blev klar over, at jeg ønskede noget at spise. Så blev jeg lukket ind i et stort, ægte japansk udstyret værelse. At så megen plads var nødvendig til mig ene gæst, forstod jeg først senere. Jeg blev anbragt på gulvet, en pige satte ris og anden mad foran mig på ganske lave borde. En anden kom med *sake* – risbrændevinen, som altid serveres. Senere kom to unge piger

FAMILIEBOLIGEN -

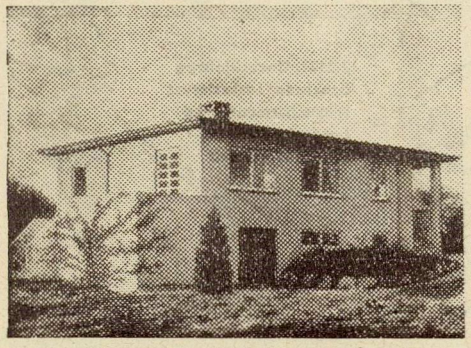
et godt emne for unge ægtepar i vinterens oplysningsarbejde . . .

I mange af de aftenskoler, studiekredse og møder, der ordnes af oplysningsudvalg og foreninger har man i de senere år beskæftiget sig med boligen og dens indretning. Enkelte steder er man begyndt at vælge selve husbygningen som emne, idet man søger at give den bedst

Lille familiehus af Durisol, bygget af ungt ægtepar i nordjysk købstad.

mulige vejledning til den mand og hustru, der vil hjælpe til med at bygge et eenfamiliehus. — Durisolfabrikken får henvendelse om at forsyne hver enkelt deltager med sit brochuremateriale om parcelhuse med statslån. Man besøger byggepladser og hører om andre ægtepars erfaringer med byggeriet.

Bungalow af Durisol, bygget af ung mejerist og hustru i jysk stationsby.

Durisol yder gerne sin hjælp til, at en oplysningskreds, der er samlet om familiehusets og boligens problemer, kan få et fyldigt materiale om sagen. F. eks. kan De få tilsendt udførlige rapporter om de her viste byggerier, der alle er opført af unge ægtepar.

Husmandsbrug af Durisol, bygget af ung fynsk husmand og hustru.

Durisol

Nørresundby

Telf. 6165 — 6250

Forårets byggeri skal planlægges nu — skriv til os efter brochure om det emne, der interesserer Dem:

- ★ **eenfamiliehuse med statslån**
- ★ **landbrugsbygninger**
- ★ **hønsehuse**
- ★ **bygningsforbedringer**

ind og begyndte at underholde med geishadans og japansk musik.

Denne oplevelse fik mig til at søge rigtige japanske hoteller under hele min orlovstur. De forannævnte erfaringer fra Hiroshima viser, at dette desværre også kan berede kedelige overraskelser. Men at man kan være heldig, oplevede jeg i *Kyoto.*

En god oplevelse. På banegården havde turistvejlederen anvist et neonprydet monstrum af et moderne hotel. Da vi gik derhen, kom heldigvis en japanerdreng og anbefalede på gebrokkent engelsk et pænt hotel, der tilmed var 30 kroner billigere pro persona end neon-paladset. Vi accepterede, men helt sikre på, hvad vi gik ind til, følte vi os ikke, så vi insisterede på at dele værelse sammen. Forinden vi fik lov til så meget som at gå op ad trappen blev det betydet, at skoene måtte af. Og med en kimonoklædt, fnisende japansk pige i spidsen marcherede vi tre danske i vor Rødekors-uniform på strømpesokker og med bagagen i den ene hånd og skoene i den anden op til værelset. Pigen blev stående, efter at vi var kommet ind og havde stillet vor bagage fra os. Hvad var meningen? Efter adskilligt fniseri begyndte hun at sige *vaske-vaske* og gnide sig.

— Hun spørger, om vi vil have bad, sagde den mest sprogkyndige.

Kogt som hummere. Vi slog til. Dels trængte vi til et bad, dels havde vi lyst til at se et japansk bad. Pigen kom så tilbage med tre kimonoer og forlod først værelset, da hun var blevet overbevist om, at vi virkelig mente det med badet.

I det farvestrålende japanske udstyr marcherede vi til baderummet. Først en grundig afsæbning og flere hold skyllevand. Så alle tre på een gang i det skoldhede bad. Vi kunne blot sidde musestille og lade os koge røde som hummere.

Veltilpasse kom vi efter badet op på værelset. Her ventede en pige med grøn te, åbenbart for at vi også kunne blive skoldet indvendig. Et kulbækken var desuden stillet op i værelset for det tilfælde, at vi skulle fryse.

Efter japansk skik er badet et selskabeligt anliggende. Afsæbningen foretager kvinder og mænd hver for sig, men derefter mødes alle i det fælles baderum og udveksler bysladder.

Med nogen forundring havde vi bemærket, at der ikke fandtes senge i vort værelse. Men det problem klarede pigen hurtigt, da vi lod hende forstå, at vi ville til ro. Fra nogle vægskabe rullede hun blot nogle vattæpper frem og arrangerede tre lejer på gulvet. Til hvert var bundet en papirbetrukket pølle som hovedpude. Da den først var fjernet, sov vi langt mere behageligt end på Tokyos store, moderne militærhotel.

★ **FORTÆLLING** *af O'Henry*

Forretning er forretning

Det var synd at sige, at det i den sidste tid var gået mr. Kent særlig godt. På den ene af hans sko havde overlæderet løsnet sig så meget fra sålen, at skonæsen mest af alt mindede om et åbent torskegab. Venstre knæ på hans benklæder var et enormt hul, og end ikke en sikkerhedsnål formåede at tilsløre denne kendsgerning.

I temmelig nedtrykt sindsstemning vandrede mr. Kent op og ned ad Marlborough Street, da han med eet hørte en stemme bag sig:

– De ser ikke ud til at have haft heldet med Dem!

Mr. Kent vendte sig om.

– Det angår ikke Dem, snærrede han til en elegant klædt herre. Vil De måske forære mig et pund til lidt aftensmad?

Den elegante herre smilede:

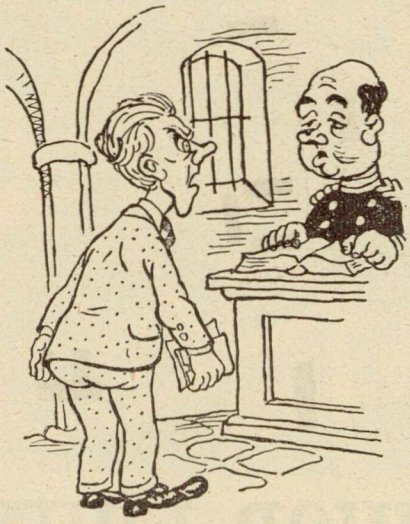
– Den tid, hvor folk forærede hinanden pund-sedler er forlængst forbi, sagde han, men der er alligevel mulighed for, at De kan komme til at tjene nogle penge. Et hundrede pund, for eksempel. Er Deres papirer i orden?

– Det er de ... har De brug for en privatsekretær ...? Eller en kompagnon?

– Hverken det ene eller det andet! Kom hellere med mig.

OM hjørnet stod en flot vogn. Den elegant klædte herre og mr. Kent steg ind. Sidstnævntes papirer blev underkastet et grundigt eftersyn.

– Jeg hedder Rother, forklarede manden. På grund af en fuldkommen vanvittig misforståelse er jeg blevet dømt... ja, altså, det drejer sig om et justitsmord. I morgen skal jeg møde og påbegynde afsoningen. Vil De sidde for mig. Jeg deponerer hundrede pund hos min sagfører, og De kan hæve dem, så snart De løslades efter udstået straf. Jeg giver Dem ti pund med det samme. Det er en ren og skær gensidighedsforretning. Jeg betaler – og De sidder for mig. De melder Dem i morgen! Indforstået?

— Hvilke otte måneder?

– Hvor meget har De fået?

– Tre måneder, erklærede Rother.

– Udmærket, sagde Kent.

NÆSTE dag iførte Kent sig et elegant sæt tøj, i hvis lommer han havde stoppet sin partners papirer. Derpå meldte han sig på fængslets optagelseskontor.

– Altså, Rother, sagde politiembedsmanden, disse otte måneder...

– Hvilke otte måneder? spurgte Kent.

– Så, lad være at spille komedie, – *De* ved udmærket, at De skal afsone otte måneder, og De er såmænd sluppet billigt.

Kent bed sig i læben og tav. Rother havde altså bedraget ham: fem måneder mere!

SAMME dag rejste mr. Rother som mr. Kent til Boston, hvor han indlogerede sig i et førsteklasses hotel. Da han næste morgen betrådte hotellets spisesal, ventede to herrer på ham. De brugte begge nr. 46 i sko og havde ansigter som buldogge.

– Er De mr. Kent? spurgte de.

– Ja, det er mig, svarede Rother og følte en ejendommelig sugende fornemmelse i maven – hvad ønsker De?

– At De roligt følger med os, svarede den ene af kriminalbetjentene. – Denne gang bliver det ikke under eet års tugthus!

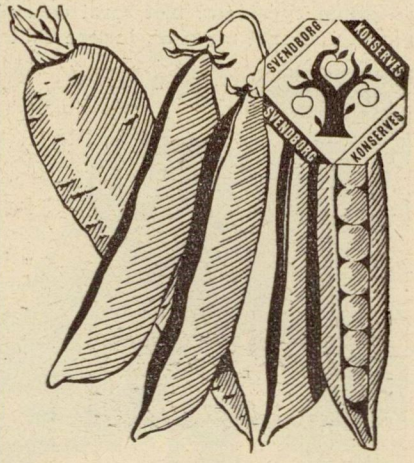
— Følg roligt med os ...

Hjemmelavet salat

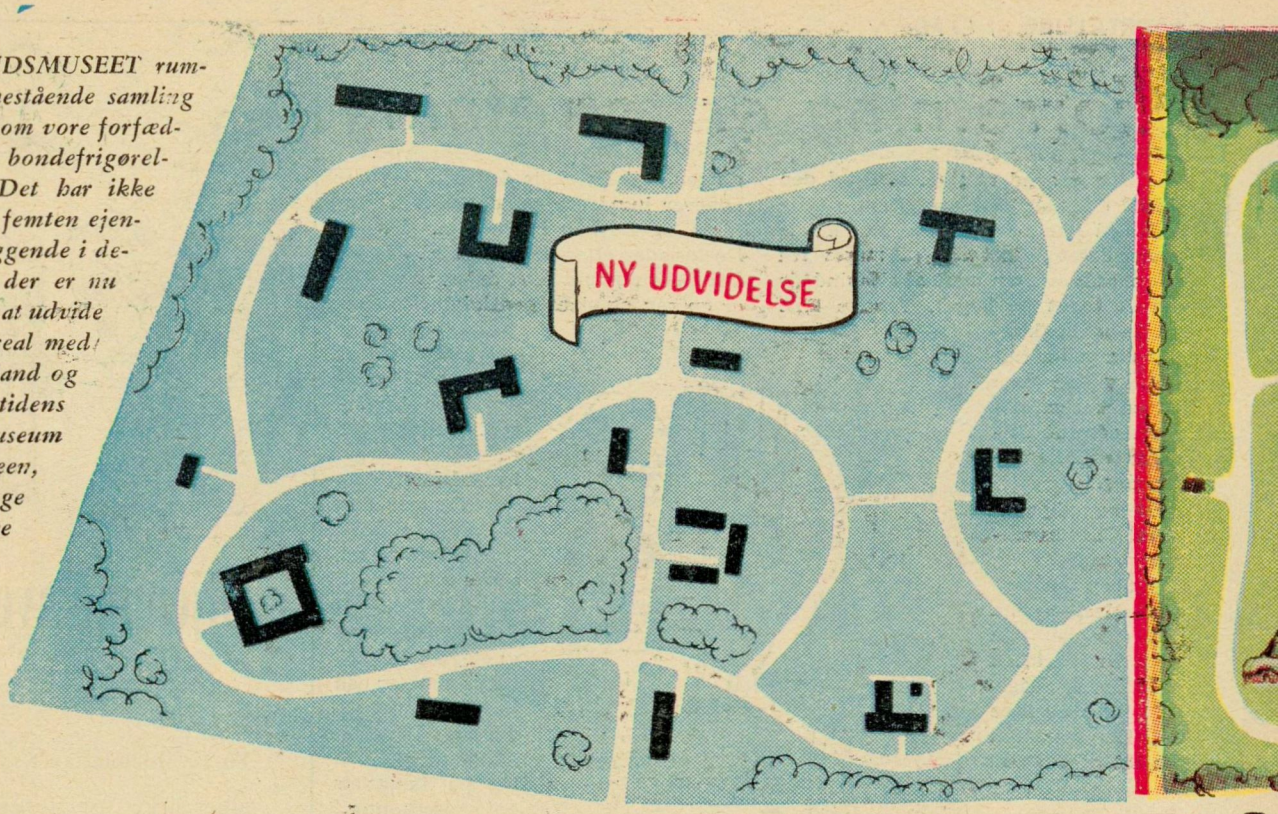
En fin, hjemmelavet salat er altid sikker på stor sukces — og til julefrokosten må den slet ikke mangle.

Og for at være sikker på at få en vellykket og velsmagende salat bør De bruge FDB salatolie og Svendborg grøntkonserves — husk det til juleindkøbene.

- det betaler sig at gå på juleindkøb i BRUGSEN

FRILANDSMUSEET rummer en enestående samling af minder om vore forfædres liv på bondefrigørelsens tid. Det har ikke færre end femten ejendomme liggende i depoter, og der er nu planer om at udvide museets areal med ti tønder land og gøre fremtidens frilandsmuseum til ikke een, men mange små danske landsbyer.

LANDSBYERNE, HVOR LIVET ER GÅ

Femten bondegårde har Frilandsmuseet liggende nedpakket. Bogstavelig talt, for de ligger opmagasineret, omhyggeligt nummereret, sten for sten, bjælke for bjælke. Døre, vinduer, møbler ... Det er der altsammen, og planer og opmålinger viser, hvordan hvert af husene skal sættes sammen, så de kommer til at stå lige så skæve og frønnede, som de oprindelig stod.

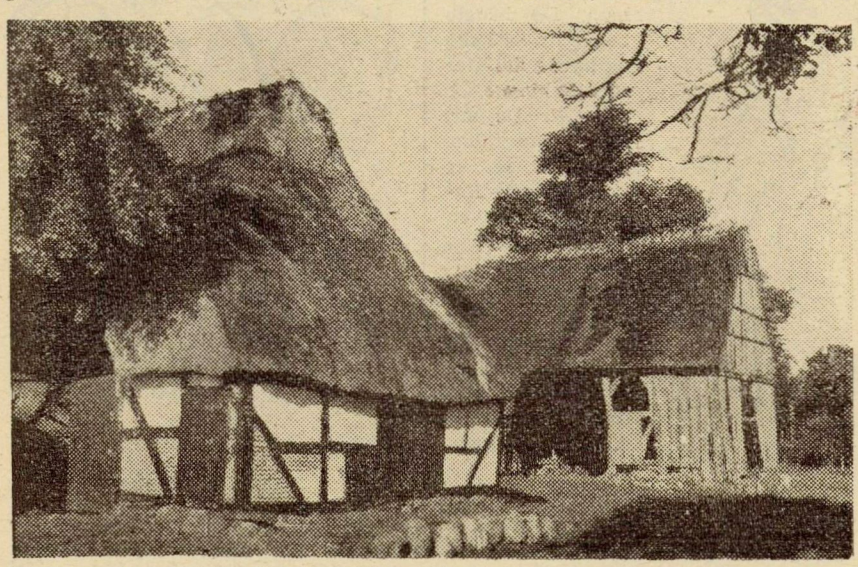
Husene skal fortælle. Frilandsmuseet er ikke et sted, hvor man samler på gamle bygninger, blot fordi de er gamle. Der skal mere til, husene skal kunne fortælle noget. De skal være en ny brik i puslespillet, hvis helhedsbillede er en gengivelse af vore forfædres liv og færden. Det skal være formålet med Frilandsmuseet at

★ vise den historiske udvikling for bygningernes udformning og møblering,

★ give en oversigt over byggemåderne i de forskellige danske landsdele,

★ fortælle om økonomiske og sociale tilstande.

I sine fremtidsplaner, om hvilke der nu forhandles, har frilandsmuseet sat sig for, at den besøgende skal føres fra den fattigste landarbejderbolig, gennem fæstebondens, landhåndværkerens og gårdbesidderens hjem til herremandens bolig.

Fjelderup Østergård fra Djursland bliver Frilandsmuseets største »udstillings«genstand

Kun livet mangler. Når disse planer er realiseret, vil Frilandsmuseet simpelthen være en verdensattraktion. Allerede nu er det sådan, at man ingen andre steder i Europa finder en så rig samling minder om gammel bondekultur. Dets tredive gårde, huse, møller og håndværkerhuse danner en stor landsby, men en by, hvor livet ligesom er gået i stå. Husene er komplette. Der står møbler i stuerne, renvasket sengelinned er lagt over alkovernes friske halm. Redskaber findes overalt i stald og lo og i værksteder. I køkken, stegers, bryggers og bagers står fade, gryder, potter. Flæsk og pølse er hængt op i skorstenen til røgning. Man ville slet ikke blive forbavset, hvis en husmoder i sin tids dragt et sted var i færd med at rette et måltid an.

Den samme uvirkelighed finder man udenfor bygningerne. I haverne vokser humlen til ølbrygningen, frugttræerne har intet kendt til moderne ideer om sprøjtning eller beskæring. Prydhavens bede er omhegnet af små buksbomhække, og huller er der i hækkene, ligesom i mangen en gammel have på landet.

Der er et vældigt spring fra det oprindelige, af *Bernhard Olsen* i 1901 anlagte Frilandsmuseeum, til Frilands-

T I STÅ

ag. Man har det indtryk,
geren interesserede sig
særprægede, for det, der
som attraktioner. Det nu-
eeum er i sig selv en at-
n først og fremmest fordi
almindelige liv, som det
uden pynt eller retouche.

ske landsbyer. Frilands-
ke een, men flere lands-
af dem kan man allerede
nridset af, andre er ikke
end til plantegningens
nu nedpakkede gårde er
f kasserne, vil der på de
d stå seks landsbyer.
e landsby er i dag længst
råde 2, umiddelbart over
tallet). I nærheden af et
er flere større og mindre
kket har man til denne
stor vandmøllegård fra
Lykkesholm ved Ellested.
man en smuk, knægt-
ngsværksejendom, kapel-
præsteenkesæde fra 1600-
har stået i *Stenstrup*.
andske landsby vil med
op omkring en landsby-
r i fortsættelse af stien
fynske landsby. Som nye
nne landsby findes en hel
rne. Der er en firlænget
fra *Gevninge* ved Ros-
dingsværkshus fra *Kalie-*
ndsbyskomagers hus med
koflikkeri. Desuden er der

Tegningen viser Frilandsmuseets areal. Med blåt er yderst til venstre vist det ti tønder land store areal, der søges erhvervet og lagt til de seksten tønder, museet nu råder over. Mærket med rødt 1-tal er museets oprindelige areal, hvor Bernhard Olsen for godt halvtreds år siden opstillede de første af museets bygninger, som iøvrigt var svenske, bl. a. den storslåede skånske tvillinggård, opført af vældige egeplanker (i områdets yderste venstre hjørne). Dernæst opstilledes den storslåede Ostenfeldgård fra Sydslesvig (til højre for feltet med 1-tallet). Denne bygning er tydelig præget af sachsisk byggeskik. På areal 2 ligger fynske bygninger, i fortsættelse heraf følger (opad mod 1-tallet) sjællandske bygninger. Hvor det røde 3-tal står, kommer bornholmske huse, og på areal 3 og det nye areal bliver der iøvrigt opstillet jydske bygninger samlet i to landsbyer, nemlig en østjydsk og en sønderjydsk. I den øverste del af areal 3 og 4 skal — meget frit beliggende — hedebygningerne placeres. Det er tanken at indrette et friluftsteater på arealet til afløsning af det meget primitive, der nu findes (på areal 1 til venstre for møllen).

Indr. varemærke

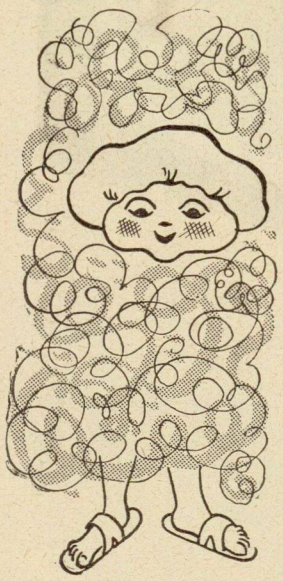
LYSBRO FABRIKER - Aktieselskab - **Silkeborg**

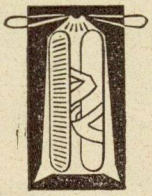
Fabrikation af de landskendte og anerkendte

HAVE- og LANDBRUGSREDSKABER

med det garanterende varemærke **Himmelbjergtaarnet.**

Forlang rigtigt – forlang LYSBRO

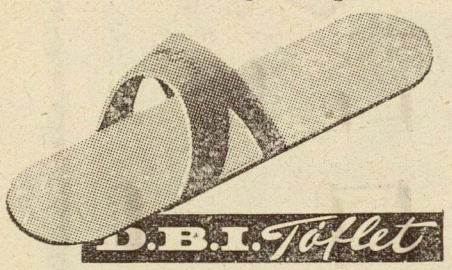

DE BESKYTTER FØDDERNE

Hvis De er klog, ta'r De et par D.B.I. tøfletter på i dampbadet – og skåner fødderne. Badetøfletterne leveres klar til brug i transparent plasticpose. De er lette og smidige – glider og klaprer ikke.

Fås i brugsforeningen

Damestørr. 6,85, rosa, pastelgrøn, hvid-transparent. - Herrestørr. 7,85, hvid-transparent.

HELPRESSET-
JERNSTÆRK-
HYGIEINISK-

- den fra

FREDERIKSBERG!

A/S FREDERIKSBERG METALVAREFABRIK · KØBENHAVN F.

et typisk sjællandsk husmandshus (fra *Tjustrup*), et maltkøllehus fra *Olstrup* samt et fiskerhus fra *Hornbæk*.

Yderst til venstre i område 1 og nederst til højre i område 3 ligger de sydsvenske bygninger fra de engang danske landskaber *Skåne*, *Halland* og *Blekinge* og i øvrigt de første bygninger, der opstilledes i Frilandsmuseet.

Bornholm skal engang anbringes i dette nabolag. I museets depoter ligger en lille vandmølle, en speciel bornholmsk konstruktion fra *Persker*, foruden en fiskerbod og en garnhytte fra *Snogebæk*, opført af Nexø sandsten.

En *østjysk* landsby skal vokse op i den nederste venstre halvdel af område 3 og på område 4. Ikke så få bygninger til denne landsby ligger i depoterne. Den største af disse bygninger er avlsgården fra herregården *Fjellerup Østergård* i Djursland, som vil blive museets største bygningskompleks. Det er en smuk, trelænget bindingsværksejendom fra 1600tallet. Længerne er 65 meter. Sydlængen er en agerrumslade, der er fortsat i en malerisk portbygning. De øvrige længer rummer staldene m. m. Et landhåndværkerhus har man også på lager, nemlig et pottemagerværksted fra *Sorring* mellem Århus og Skanderborg. Det er tanken, at dette værksted skal være i gang, når huset er blevet opstillet. I den østjyske landsby skal Frilandsmuseets kirke og præstegård med tiden opstilles.

En hel *sønderjysk* landsby ligger nedpakket og vil også finde plads på det nye areal. Den omfatter først og fremmest en gård med grundmuret stuehus, rigt udstyret, som det er typisk for østsønderjyske egne, mens længerne er opført helt af egetræ. Desuden findes et husmandssted fra *Haderslev Næs* med to værksteder. I dette hus skal indrettes et karetmagerværksted (som museet også har på lager) samt en vævestue. Museet vil herfra kunne forsyne sine mange hjem med tekstilvarer. Endelig er der til den sønderjyske landsby en særpræget bindingsværksgård fra *Als*.

Til en *lolland-falstersk* landsby har museet kun een gård på lager, et vinkelformet boelssted fra *Dannemare*. I denne bygning er endnu bevaret den middelalderlige møbleringsform, hvor langbordet og langbænken står langs med storstuens tværvæg, mens man næsten overalt finder dem anbragt ved vinduesvæggen.

Hedens landbrug skal naturligvis ligge meget frit og åbent, med lyngarealer mellem gårdene. Der findes på museet een gård (tilvenstre for 3-tallet), og i passende afstand fra denne skal opstilles en gård fra *Elling* i Vendsyssel. Det er en ejendomstype, der tidligere var meget udbredt, men nu er helt forsvundet, nemlig en gård, hvis to længer ligger parallelt.

Nu skal man celinette tøjet

Det bliver sværere og sværere at være husmoder, for der kommer ustandselig nyheder inden for husholdningsteknikken, og deres værdi er vanskelig at bedømme; nu er der kommet et nyt middel til stivning af tøj: nemlig *Celinett.*

Et celluloseprodukt. I de senere år er træ – og især fyrretræ – i stigende grad optrådt som råstof for den kemiske industri. Mens man tidligere næsten udelukkende interesserede sig for træ i form af tømmer og brædder, har man nu desuden fået stor interesse for træets cellulose, det stof, som udgør hovedbestanddelen af planternes cellevægge. Mens træindustrien, bortset fra papir- og papirfabrikationen, var af rent mekanisk art, bliver den nu mere og mere af kemisk art. For eksempel anvender tekstilindustrien i udstrakt grad cellulose som råmateriale for rayon og rayonuld, og i den sidste tid er celluloseprodukterne også ved at vinde ind i vasketeknikken. Man har fremstillet et stof, som hedder carboxymethylcellulose – det lyder indviklet, og man har da også valgt at forkorte navnet til CMC.

FDB har fornylig bragt et CMC-produkt i handelen under navnet *Celinett,* og det er et stof, som kan erstatte stivelse og er bedre end stivelse, når man ønsker let stivning. Selve cellulosen er ganske vist ikke opløselig i vand, men det er CMC.

Opløselig. Stivelse i den gængse form findes i stor mængde som reservenæring i kartofler og korn, men skal man anvende den til stivning af tøj, interesserer man sig praktisk talt kun for risstivelse; i mangel på denne vare har man brugt kartoffelstivelse, men den er ikke så god. Stivelsen er ikke opløselig i vand, men anvendes som en fin opslemning; det kan være noget vanskeligt at opnå en let stivning med stivelse, og man kan risikere at få lyse stivelsepletter på tøjet. Anderledes med *Celinett,* som kun kan give let stivning, udseendet bliver smukt halvmat, og da *Celinett* er helt opløseligt, er pletter udelukket. Let stivning er f. eks. ønskelig for duge, servietter, kitler, bluser, skjorter, gardiner og kraver.

Vi cellinetter. Hertil kommer *Celinetts* vasketekniske virkning. Når man anvender stivelse, lægger denne sig simpelthen som et overfladelag mellem og over tøjets taver. Anderledes er det med *Celinett;* kommer man tøj, som er fremstillet af plantemateriale i en opløsning af CMC og altså også *Ce-*

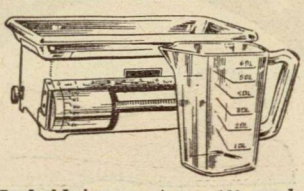
Hele familiens ønskeseddel

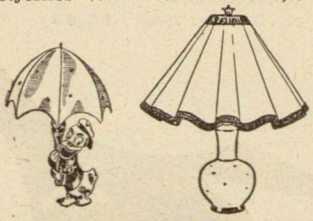
Trykkoger TRUMF nr. 3 til gas, 6 l ..... 98,—
leveres også til el og i andre str.
Ønskepanden nr. 180/26, alum., til gas og el 18,50
fås i flere størrelser.

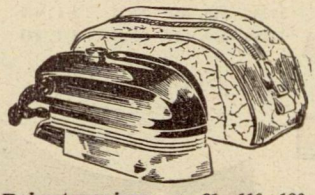
Vinservice nr. 5035, med blomsterslibning, snapseglas 1,50, madeiraglas 1,75, rhinskvinsglas 2,35, rødvinsglas 2,35, ølglas 1,85.
Cognacpokal nr. 400, slebet m. stjerner 3,45

Husholdningsvægt nr. 100 med emailleret skål ..... 50,—
Målekande nr. 83, plastic .. 4,—

Lampet ANDERS AND .. 21,60
Bordlampe nr. 908, lysegul fajance med gulddekor. plasticskærm 44,55

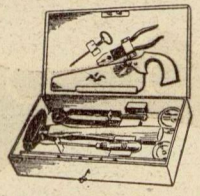
Rejsestrygejern nr. 31, 110—120 volt, let håndterligt, leveres med læderetui 38,75

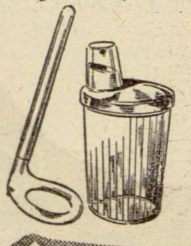
Kaffestel nr. 5200, 28 dele, blomsterdek. og guld 99,85

Spisestel nr. 1250, 46 dele, til 12 personer, dek. fajance .... 70,—

Værktøjssæt nr. 9102 i metalkasse med lås, 9 dele 43,75
Do. nr. 9106, 13 dele..... 65,00

Røreringen FELIX, hvid plastic, 3,85

Kaffedåsen KAFFEMIK, gennemsigtig plastic 3,60

Kaffekolbe MOKKA, med stativ med sort ebonit hank og spritbrænder, 1 liter.. 52,50

– det betaler sig at gå på juleindkøb i BRUGSEN

Giv en gave, der glæder hver dag

MORGENSKO - en kærkommen julegave

Varm og behagelig duvetine-hjemmestøvlette.
Dess. 328, str. 36/42 ..**15,95**

Duvetine hjemmesko til børn, meget solid.
Dess. 330, str. 22/27 ..**11,85**
Dess. 330, str. 28/35 ..**13,40**

Let, elegant og bekvem dame-hjemmesko i rødt stof med guld.
Dess. 80-490, str. 35/42 **16,20**

Husk Brugsens udvalg i KAMELULDSSKO

Morgensko til damer og herrer, meget solid, med lædersål og -flæk.
Dess. 80-478, str. 36/39 **21,15**
Dess. 80-478, str. 40/47 **22,40**

FDB

Fås i BRUGSEN, FDB-Magasinerne, Magasin ANVA og FOX Skomagasin, Rønne

linett, opstår der en fysisk tiltrækning mellem tavernes cellulose og CMC (det gælder altså kun vegetabilske taver, som er fremstillet på basis af cellulose, nemlig bomuld, hør, rayon og rayonuld, men derimod ikke uld, natursilke, nylon, orlon og perlon). Denne forbindelse mellem taver og CMC bevirker, at snavset vanskeligere fæstner sig ved tøjet, og ved vask stødes smudspartiklerne bort fra tøjet, så det lettere bliver rent. Denne egenskab har stivelse slet ikke. *Celinett* understøtter vasken, og derfor siger vi nu: Vi stiver ikke – vi celinetter.

Fisk med radar

Flyverne må være misundelige på de enkle og uhyre effektive navigationsinstrumenter, som en række fugle, insekter og fisk benytter sig af.

Man kender fisk med radar. De udsender adskillige hundrede elektriske impulser hvert sekund og danner derved et elektrisk felt foran sig. Ved hjælp af feltet kan fisken på stor afstand »føle«, om der er genstande eller levende væsener i dens nærhed.

Den blinde flagermus har også radar. Under flugten udsender den lydbølger, opfatter det svage ekko af disse bølger og udregner afstanden til det dyr, træ o. s. v., som har forårsaget ekkoet. Mærkeligere er det dog, at netop det insekt, som er flagermusens kæreste bytte, opfanger de samme lydbølger og derved bliver klar over, at en flagermus er på jagt.

Bier, myrer og nogle andre insekter styrer deres flugt ved hjælp af solens og månens stråler. De er endog i stand til at opfange disse stråler selv i skyet vejr. Nogle fugle kan holde en ret kurs på en meget lang strækning, fordi fuglen er i stand til i længere tid at have sit øje fæstnet på en og samme genstand.

Det går for stærkt

Flyvemaskiner nærmer sig hastigheder så store, at øjet ikke kan følge med. Hvis to »Hurtigere-end-lyden«-flyvemaskiner samtidig dukker ud af skyerne med 500 meters afstand og en fart på 2000 kilometer i timen og kurs mod hinanden, vil de støde sammen, før piloterne overhovedet bliver klar over faren.

Tænker man sig de to hurtige flyvemaskiner i den samme situation, men med hele fem kilometers afstand, får førerne kun fem sekunder at gennemføre en dykningsmanøvre i før sammenstødet. Maskinerne er fløjet næsten 2½ kilometer mod hinanden, før hjernen er blevet klar over, hvad der er i vejen, og hvad der skal gøres, og derefter har kommanderet lemmerne til at udføre de greb, som giver maskinen en ny kurs.

Varemesser er en opgave for egnssamarbejdet

Udstillinger og varemesser vil uden tvivl en del år fremover udfylde rollen som brugsforeningernes *varehuse*. Ganske vist varer udstillinger kun et par dage, men det er alligevel nok til, at medlemmerne på festlig måde får et indtryk af, hvad deres brugsforening kan levere ud over dagligdagens fornødenheder.

I samarbejde. Mellem de udstillingsarrangementer, der har været afholdt i de sidste uger, var en varemesse i Vardes *Arnbjerghal* det interessanteste på grund af sin organisering. Messen var nemlig et praktisk udslag af egnssamarbejde. Sytten brugsforeninger i og omkring Varde stod bag arrangementet. Med undtagelse af to var alle foreningerne medlemmer af den lokale teaterkreds, som ovenikøbet havde ydet 1000 kr. til varemessens gennemførelse.

En varemesse er ikke nem at stille op og heller ikke billig. Samarbejdet mellem egnens brugsforeninger er derfor den naturlige udvej, når det gælder om at overvinde vanskelighederne i forbindelse med gennemførelsen af arrangementet.

Der er ingen regler for, hvor mange brugsforeninger, der skal stå sammen om at foranstalte en varemesse. Dette må afgøres med hensyntagen til lokale forhold. I Asnæs Forsamlingshus viste brugsforeningerne i Høve og Asnæs, at selv to foreninger kan løse opgaven og opnå sukces. En enkelt brugsforening kan kun magte opgaven, når den er så stor som Esbjerg og Omegns Brugsforening, der på tre dage sidst i november samlede næsten 15.000 mennesker til sin varemesse.

Oplysning og underholdning. På alle disse udstillinger fik udvalgsvarerne naturligvis en fremtrædende plads, så de kunne tage sig fordelagtigst ud. Disse varer er simpelthen alt det, man kun anskaffer sig efter moden overvejelse: møbler, beklædning, cykler, motorcykler, køleskabe og lignende varer.

Men til udstillinger hører også »levende« og belærende arrangementer. Ved varemesserne i Arnbjerghallen og i Esbjerg var der en stand, i hvilken man så FDBs populære cigarer blive rullet. Der var også begge steder madlavningsdemonstrationer, og FDBs udvalgte husholdningsredskaber blev forevist og demonstreret for husmødrene.

Mannequinopvisninger er i sig selv populære attraktioner på sådanne varemesser, men både i Asnæs og Esbjerg havde man taget nye ideer op i denne forbindelse. I Asnæs vistes dame- og herrebeklædning af en række mannequiner, der alle tilhørte foreningernes egen medlemskreds, idet man gik ud fra den ganske rigtige antagelse, at tøjet bør ses på almindelige mennesker, fordi kun mindretallet svarer til den myndeslanke mannequintypes mål. I Esbjerg optrådte også damer af foreningens egen kreds som mannequiner, men hertil kom, at samtlige kjoler var syet efter de populære Vi-mønstre. Opvisningen viste således, hvor smukt og moderne enhver kan sy, når man har et Vi-mønster ved hånden.

Som et særligt underholdningsarrangement havde man begge dage i forbindelse med varemessen i Varde foranstaltet opførelse af Andels-Teatrets tourne med *Ordet*. Der var udsolgt til begge forestillinger, længe før messen åbnedes, og teaterkredsen beklagede stærkt, at efterspørgslen så voldsomt oversteg teatrets kapacitet.

En festlig ramme. Varemessen i Varde var i øvrigt den festlige ramme om FDBs 1. kreds' halvårlige kredsmøde. Med berettiget stolthed understregedes, at et kredsmøde næppe nogen sinde tidligere havde været afholdt i så smuk en ramme. Samtidig talte udstillingerne langs salens vægge tydeligt til brugsforeningernes tillidsmænd og uddelere om, at FDB kan hjælpe foreningerne og deres medlemmer lige så godt med udvalgsvarer som med dagligvarer.

Kredsmøderne i de 27 af FDBs kredse landet over indledes altid med en beretning, der fremlægges af kredsens medlem i FDBs repræsentantskab. Her ud over rummer programmet et foredrag, og FDBs formand, direktør *Refsgaard Thøgersen* og FDBs førstedirektør *Ebbe Groes* har været stærkt benyttet som foredragsholdere ved dette efterårs kredsmøder. Blandt foredragsholdere på andre kredsmøder kan nævnes FDBs generalsekretær *L. Fabricius*, Andelsskolens tidligere forstander, *L. A. Godsk*, kontorchef *Bo-Jensen*, FDBs oplysningsudvalg. Andels-Teatrets direktør *Bjarne Forchhammer* og direktør *Børge Andersen*, FDBs kolonialafdeling, stod begge for første gang som talere på kredsmødernes talerstole, henholdsvis i Silkeborg og Vejle.

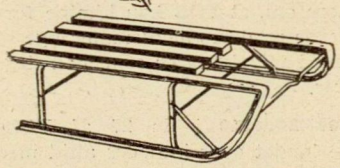
Flere kredse sætter et underholdende punkt ind på programmet for kredsmødet, og som et af disse punkter kan fra kredsmødet i Vejle nævnes forretningsfører *Lilienhoff Jørgensens* lysbilledillustrerede foredrag om *Samvirkes* rejse til Rom. Ved adskillige kredsmøder har Andels-Teatrets opførelse af *Ordet* eller *De gamles Oprør* sat et smukt punktum for kredsmødet.

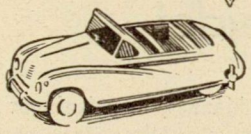
Fra modeopvisningen ved varemessen i Asnæs Forsamlingshus. En kreds af de to arrangerende brugsforeningers egne medlemmer var mannequiner.

GAVE-IDEER

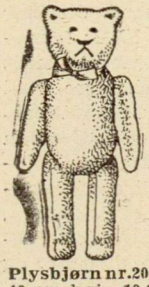
Nogle få eksempler på gave-ideer i legetøj blandt det store udvalg, der fås i Brugsen.

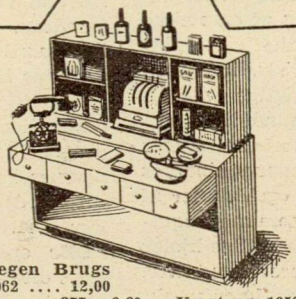
Kælk nr. 39, 80 cm lang **11,40**
Fås i flere størrelser.
Desuden stort udvalg i skøjter, ski og tilbehør.

Mekanisk auto nr. 242 ..... **7,20**
Plastic i flere farver, 20 cm lang.
Kopi af Austin sportsmodel.

Plysbjørn nr.200,
40 cm høj . 10,00
Fås i flere størrelser og udførelser.

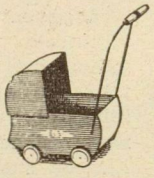
Min egen Brugs
nr. 4062 12,00
Telefon nr. 377.. 6,60 - Vægt nr. 1950.. 3,15
Kasseapparat nr. 1470.. 3,75

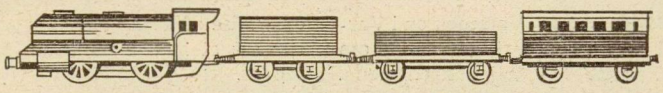
Dukke nr. 1129,
27 cm høj .. 6,40
Dukker fås i mange størrelser og udførelser.

Knallerter nr. 101,
12 stk. 0,88
Glaspynt, toppe nr. 552, 31 cm høj.... 1,60
Topstjerne nr. 3770,
diam. 23 cm 1,35
Fehår nr. 15,
æske à 15 g 0,56

Dukkevogn nr. 840,
længde 42 cm, højde 56 cm 11,80
Lakeret træ og med gummiringe. - Fås i flere størrelser.

Super 00, mekanisk plastictog med 8 plasticskinner. Togets længde 40 cm 16,00

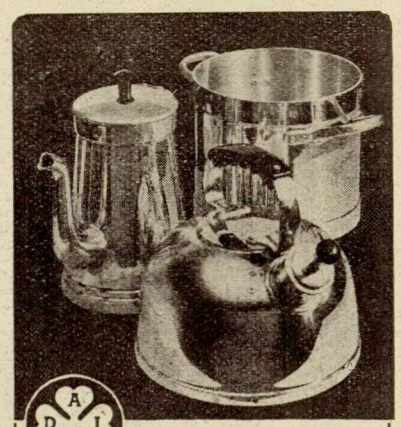
- det betaler sig at gå på juleindkøb i BRUGSEN

Det er hurtigere og mere effektivt. Hafniaplast har antiseptisk-behandlet kompres, og perforeringen giver den nødvendige lufttilførsel.

DET DANSKE **HAFNIAPLAST**
- den ideelle hurtigforbinding

DE PERFOREREDE ORIGINALE PLASTRE

Kog i Kløverblad Aluminium

Varehus i Randers?

Man arbejder i Randers med planer om at indrette et brugsforeningsvarehus i en ejendom, hvori FDB Magasinet har til huse, og som ejes af FDB. Ejendommen ligger på byens bedste strøg og vil efter ombygning være fortrinlig egnet til formålet.

Det var kredsrepræsentant, proprietær C. *Høilund*, Julielund, Allingåbro, der på et kredsmøde fornylig fremsatte forslag om, at man nu for alvor undersøger mulighederne for at realisere den gamle drøm om et varehus. Man nedsatte et arbejdsudvalg, hvori proprietær Høilund, forretningsfører *Nielsen*, Arbejderforeningen, Randers, formanden for Skellerup Brugsforening *Marinus Bagger*, Hobro, og uddeler *A. Madsen*, Hvornum, Hobro, fik sæde.

Fattigere uden andelsbevægelsen

Der må altid være liv om andelsbevægelsen, fordi bevægelsen har livets ret, sagde sekretær i den norske fællesforening *Knut Fjæstad* i sin tale ved de tre nyligt afholdte Andelsdage i Vrå Højskole, St. Restrup Husmandsskole og Haubro Ungdomsskole. Og den idealisme, der skal sikre bevægelsen det fortsatte liv, er trods alt ikke død. Men der må på den anden side gøres en målbevidst indsats for, at den forbliver i live. Øget oplysning er et af midlerne, større effektivitet i det praktiske et andet.

FDB under krigen. Fhv. indenrigs- og undervisningsminister *Jørgen Jørgensen*, Lejre, talte i Vrå om andelsbevægelsens betydning for samfundsudviklingen og mindede om den betydelige rolle, som FDB havde spillet under krigen, da FDBs priser ofte blev retningsgivende for Prisdirektoratets fastsættelse af maksimalpriser eller maksimalavancer.

Brugsforeningsbevægelsen havde en afgørende indflydelse på prislaget i disse vanskelige år. Den skal nu vise, om den også under fri prisdannelse kan virke prisregulerende, hvilket taleren følte sig overbevist om.

Han fandt det dog sundt, om brugsforeningerne som konkurrenter havde en dygtig handelsstand, men den private handel må nu tage visse af andelsbevægelsens metoder i brug, f. eks. fællesindkøb, hvis de skal klare sig i konkurrencen overfor brugsforeningerne og de store koncerner.

Om andelsbevægelsen som helhed sagde Jørgen Jørgensen, at uden andelsbevægelsen havde vi i dag været et fattigere folk. Andelsbevægelsen gjorde de små brug rentable gennem den fælles produktion.

Gennem de mange småbrug er der

fremelsket et privat initiativ af stor værdi, således at dansk landbrug i dag kan konkurrere med alle lande og skabe en produktion større end før krigen, og tilmed på billigere vilkår, fordi man har kunnet nedskære importen af oversøiske foderstoffer.

En garanti mod diktaturet. Ved andelsdagene talte endvidere landstingsmedlem *Anna Westergaard* om kvindernes stilling i samfundet, og professor, dr. theol. *P. G.Lindhardt*, Århus, talte i Haubro om kirken og menighederne. Endelig talte også højskoleforstander *Siliam Bjerre*, Vestbirk, der anstillede en række betragtninger over andelsbevægelsens mulige evne til at modvirke kommunismen. Efter hans opfattelse førte såvel den marxistiske som den kapitalistiske livsopfattelse til diktatur. Men under den økonomiske nyordning, som nu er på dagsordenen, vil andelsbevægelsen, der dæmmer op for udbytning og sikrer et frit forbrugsvalg, kunne spille en afgørende rolle.

Han vendte sig mod de store erhvervsorganisationers magtstræb og sluttede med at sige, at et økonomisk retfærdigt system som andelsbevægelsen står som udtryk for, ikke giver grobund for kommunisme.

En af HBs fædre

Ligner denne mand en farlig samfundsomstyrter? Ikke des mindre var pakmester, senere togfører *P. D. Pedersen*, der forleden fejrede sin 90 års fødselsdag i fuld vigør, i århundredets begyndelse af mange anset som en mand, man skulle tage sig i agt for. Han var *Dansk Jernbaneforbunds* første formand og lod sig opstille til Folketinget på Socialdemokratiets liste. Trafikministeren lod ham vide, at noget sådant fandtes uforeneligt med stillingen som tjenestemand. Da P. D. Pedersen ikke gav sig, tvangsforflyttedes han til Varde. Fem måneder efter kom heldigvis systemskiftet, og P. D. Pedersen kunne vende tilbage.

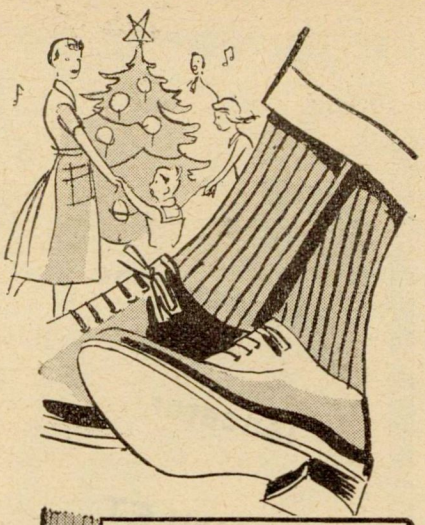

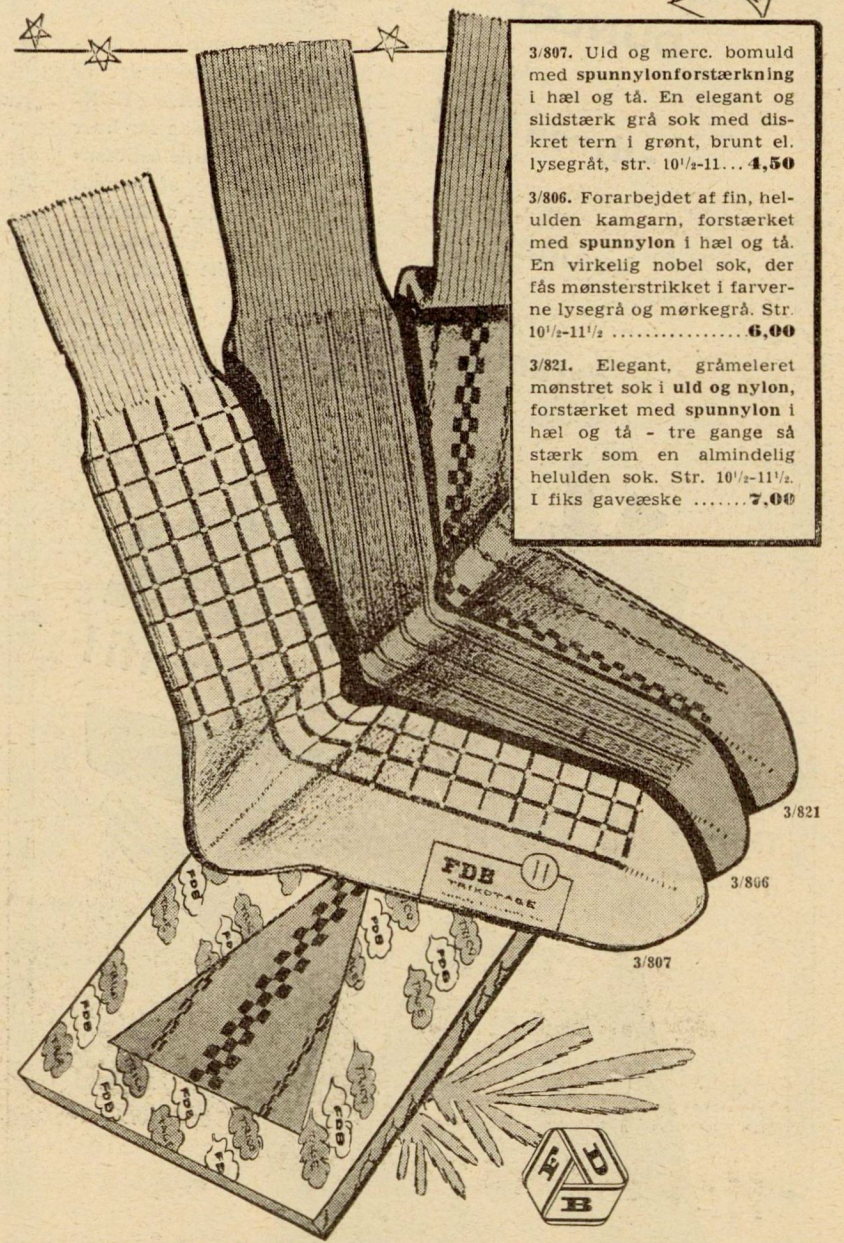
Også brugsforeningsbevægelsen ofrede han sine kræfter. Medens han i en række år havde fast station i Korsør, stiftede han den stadig bestående *Husholdningsforening*, og i København blev han først forretningsfører, senere formand for *Fællesindkøbsforeningen for Jernbanefunktionærer ved Trafikafdelingen i København*, moderforeningen til HB. P. D. Pedersen havde selv den allerstørste andel i de københavnske brugsforeningers sammenslutning i 1916. Han har som medlem af HBs forretningsudvalg op gennem årene haft nær tilknytning til foreningen.

JULESOKKER

i tusindvis...

Han vil blive glad for et par elegante sokker, og i BRUGSEN er der i øjeblikket et væld af dejlige herresokker i alle farver og kvaliteter fremstillet på FDBs egen trikotagefabrik.

3/807. Uld og merc. bomuld med **spunnylonforstærkning** i hæl og tå. En elegant og slidstærk grå sok med diskret tern i grønt, brunt el. lysegråt, str. 10½-11... **4,50**

3/806. Forarbejdet af fin, helulden kamgarn, forstærket med **spunnylon** i hæl og tå. En virkelig nobel sok, der fås mønsterstrikket i farverne lysegrå og mørkegrå. Str. 10½-11½ **6,00**

3/821. Elegant, gråmeleret mønstret sok i **uld og nylon**, forstærket med **spunnylon** i hæl og tå - tre gange så stærk som en almindelig helulden sok. Str. 10½-11½. I fiks gaveæske **7,00**

Fås i BRUGSEN, FDB-Magasinerne og Magasin ANVA

FDB

magasinerne

lancerer

DUNLET

- dynen med

kvalitets-

garanti!

FDB-Magasinerne har i de sidste måneder arbejdet på at fremstille en dyne, der fuldt ud skulle svare til forbrugernes krav – og resultatet foreligger nu i DUNLET dynen.

Yderstoffet er garanteret tæt, og endvidere deklareres lysægthed og svedægthed. Indholdets renhed er godkendt af British Standards Institution under kontrol af Dansk Standardiseringsråd.

Alle disse oplysninger er samlet på et lille kort, der er hæftet ved hver eneste DUNLET dyne. Desuden får hver enkelt køber en lille cellofanpose med prøve af dynens indhold – således at kunden med egne øjne kan kontrollere, at han ikke køber »katten i sækken«.

DUNLET dynen fremstilles i flere farver til priser fra **kr. 75,00.**

★ I FÅ LINIER

Julegranen. Uddelerforeningens smukke julehefte ligger nu på brugsens disk. Heftets redaktør, *Aug. Milling*, har som tidligere år ære af sit værk. *Julegranen* er virkelig et af vore bedste julehefter.

Danmark slår Amerika med hensyn til selvbetjeningsbutikker. Dette forekommer utroligt, men den amerikanske rationaliseringsekspert *George R. Lindahl* har til bladene i Esbjerg udtalt, at s-butikkerne viser i Danmark større fremgang – forholdsmæssigt – på eet år, end man har nået i løbet af ti år i USA. Lindahl har i øvrigt interesseret sig meget for den energiske brugsforening i Esbjerg, og en af foreningens største afdelinger er indrettet på grundlag af Lindahls skitser.

UNESCO opdager Andels-Teatret. I en af sine sidste månedsoversigter har Forenede Nationers kulturorganisation UNESCO bragt en længere omtale af Andels-Teatrets organisationsform og arbejde.

FDBs Jubilæumslegat. Det er tiden at søge FDBs Jubilæumslegat til støtte til studieophold i Danmark eller i udlandet. Berettiget til at søge er valgte tillidsmænd og uddelere samt personalet i brugsforeningerne og i FDB. Skemaer til ansøgninger m. m. kan rekvireres fra FDBs sekretariat mod indsendelse af frankeret kuvert. Ansøgningerne skal være FDBs sekretariat i hænde inden 15. december.

Jubilæer. *80* år: *Skåde Brugsforening*, den 8. december. *50* år: *Rold Brugsforening*, den 14. december.

FDB har fået eneforhandlingen af den tyske scooter Goggo, der har vakt stor opmærksomhed i internationale udholdenhedsløb. Goggo er udstyret med adskillige tekniske raffinementer og løber op til 75 km i timen med et lavt benzinforbrug. Prisen er 3.065 kr. ekskl. omsætningsafgift. FDB har samtidig optaget forhandling af den tyske »knallert« Rex.

JULEN NÆRMER SIG

Vi synes, der er god tid til jul, selv om vi er gået ind i julemåneden. Men af erfaring ved vi udmærket, hvor hurtigt den sidste tid løber af sted. Hundreder af ting skal nås. Hvert år bestemmer vi os til at begynde i god tid og lægge en fornuftig „slagplan" for vore juleforberedelser, og hvert år opdager vi, at tiden alligevel er løbet fra os.

Der er i tidens løb givet mange anvisninger på, hvordan en husmoder bør tilrettelægge sine forberedelser og undgå al juletravlhed. Men så let går det nu ikke. Der er sikkert ikke to hjem, hvor arbejdet er ens, eller hvor højtiden fejres på samme vis. Selvfølgelig kan vi hente mange kloge råd og gøre brug af opskrifter og juleideer, men ingen anden end husmoderen selv kan tilrettelægge sine forberedelser.

Og gør det egentlig så meget, om vi har ekstra travlt de kommende uger? Er denne glade travlhed ikke netop en del af julestemningen, en optakt til de stille helligdage? Vi ville savne noget, hvis alt blev ordnet og arrangeret for os, så vi i den kommende tid kunne sidde roligt med hænderne i skødet. Derfor er det jo ikke meningen, at vi skal være forjagede og trætte, når juleaften kommer, det kan hverken vi selv eller familien være tjent med.

Men bærer vi os fornuftigt ad og indser, at vi er nødt til at have travlt og derfor lige så godt kan nyde travlheden, at de allersidste forberedelser nu engang først kan gøres i sidste øjeblik, men at vi heller ikke ville undvære det — ja, så er vi vist også i stand til at starte den travle og søde juletid.

★ ★ ★ ★

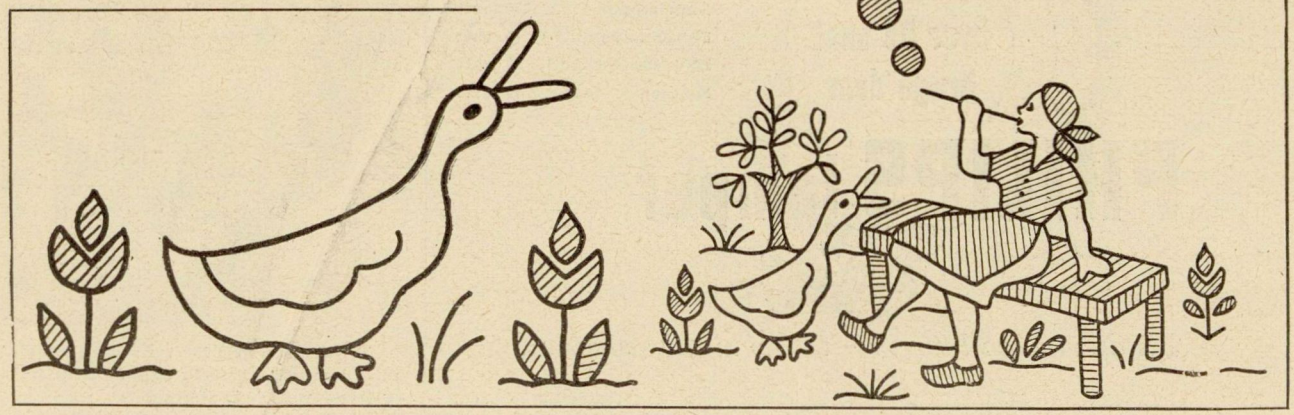
HAGESMÆK OG DÆKKESERVIET

Denne nydelige dækkeserviet med tilsvarende hagesmæk er ikke sen at sy, og begge dele eller blot den ene ting vil egne sig glimrende som julegave.

Materialet er lærred, enten hvidt eller kulørt, og med kanter i en afvigende farve syet på med hulsøm. Applikationerne i forskelligfarvet bomuldsstof syes på med knaphulssting. De skraverede partier på typemønstret er kludeklip, resten er broderi i kontur- og fladsyning.

Dækkeservietten måler 45 × 35 cm. Hagesmækken måler 25 × 30 cm. Kanterne beregnes ekstra.

Applikationer og broderi overføres fra typemønstret på stoffet. Mønstret kan også klippes fra hinanden og bruges som motiv på andre ting.

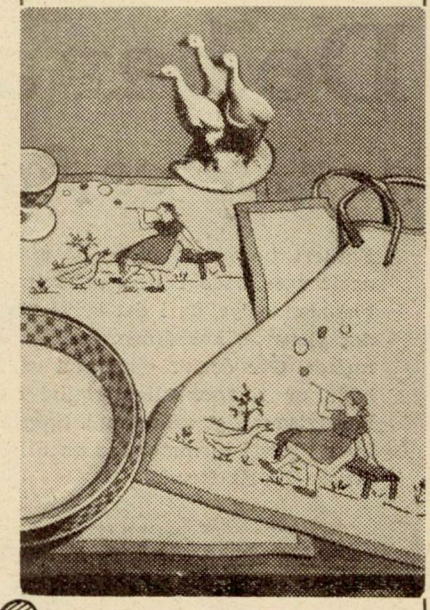
MANDFOLKE-SYN

At Ole i alt fald har et ret vagt begreb om sin mors indsats for hjemmets og familiens trivsel, viste han tydeligt på sin egen afvæbnende måde, da han forleden morgen efter en dejlig søndag med leg og fodboldspil havde lidt svært ved at løsrive sig fra sengen og begynde en hel ny uges skolegang. Oles mor var nødt til at sige et par muntert-formanende ord, men havde nok lidt vanskeligt ved at finde svar, da Ole gravalvorligt placerede sig selv i »mandfolkene«s rækker og åbenbarede, at han betragtede sin mors arbejde med en vis overbærenhed ved følgende bemærkning:

– Far og mig har så meget at lave hver dag, men du går bare sådan herhjemme og fejer lidt ....!

★ ★ ★

EN JULEGAVE

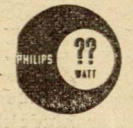

De har ansvaret

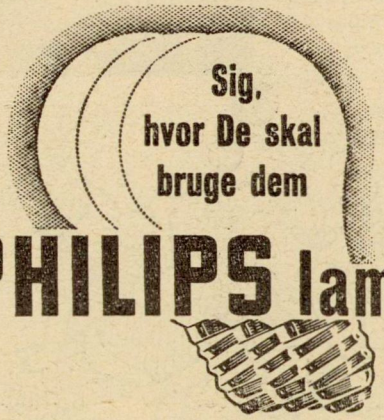
for Deres families øjne ...

Forkert belysning slider på øjnene ... de anstrenges både i utilstrækkeligt lys og i blændende lys, og i det lange løb medfører det øjensvie, hovedpine, træthed og dårligt humør. Giv derfor øjnene et godt lys, der både er tilstrækkeligt, rigtigt anbragt og hensigtsmæssigt afskærmet. Sørg for, at enhver plads i hjemmet har en belysning, der svarer til sit formål.

Hvor store lamper skal De bruge? Som en rettesnor kan oplyses, at følgende lampestørrelser bør anvendes ved de »vigtige« steder:

Spisebordet	75 watt
Skrivebordet	60 watt
Læselampen	75 watt
Sengelampen	40 watt
Badeværelsespejlet	60 watt
Køkken og gasbord	60 watt

Få de rigtige lamper – til de rigtige steder

EN HURTIG OG NEM JULEGAVE

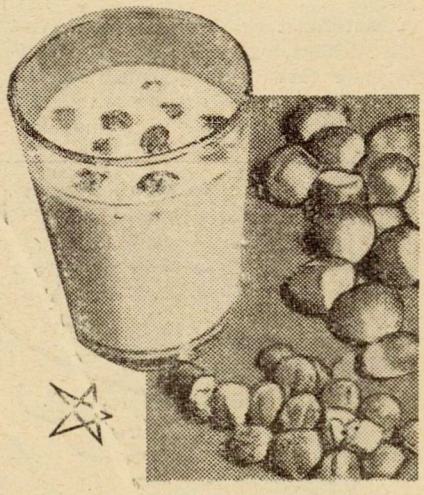
Her skal De få en opskrift på et halstørklæde, som De kan strikke bogstavelig talt i løbet af nul-komma-fem. Faktisk kan De fra nu af og til jul, hvis De er lidt energisk, nå at forsyne samtlige familiemedlemmer, der trænger, med varme og lækre halstørklæder, hvis De benytter denne fremgangsmåde:

Man bruger strikkepinde nr. 4½ eller 5 og dertil et stort nøgle uldgarn, bedst tretrådet.

Slå 30 masker op og strik løst to pinde i retstrikning. Der strikkes forøvrigt ret hele vejen igennem. Tredje pind strikkes således: * to ret, slå om, 2 ret, slå om, gentag fra * og pinden ud. Næste pind strikkes almindeligt ret, og nu fortsættes i retstrikning, indtil det strikkede stykke er ca en fjerdedel af den længde, man ønsker.

På næste pind strikkes de to første masker almindeligt ret, næste maske lader man simpelthen falde ned, strik to, lad den næste falde, strik to, lad den næste falde, og sådan strikker man pinden ud, idet de to sidste masker på pinden skal strikkes ret, hvis man har regnet rigtigt. Dernæst strikker man løst to pinde ret og lukker løst af. Og dernæst tager man sig af de dalende masker og lader dem løbe helt ned til de lænker, man lavede på tredje pind fra begyndelsen, så stopper de nemlig af sig selv, og alle »renderne« i strikketøjet danner ligesom et kniplingsmønster. Det lyder måske ikke af så meget, men når man er færdig med sådan et halstørklæde, er man ganske forbløffet over, så yndigt det er blevet. Det lægger sig blødt og lunt om halsen og er meget flatterende.

* * *

Er julenødderne for tørre, skal De blot putte kærnerne i mælk og lade dem ligge og trække en halv times tid.

NU GÅR VI PÅ JULEINDKØB

Sheriff-støvler. Alle raske drenge vil være henrykte over et par sheriff-gummistøvler i julegave. De kender sikkert de fikse og morsomme støvler med påsatte sporer – vel at mærke af gummi, så der er ingen fare for, at de skal rive huller i silkestrømperne. Sammen med støvlerne udleveres et flunkende rødt politi-emblem og et certifikat, som »sheriffen« kan udfylde ligesom en rigtig politimand.

Pak festligt ind. Selvfølgelig skal julegaverne også i år pakkes festligt ind. Noget meget smukt juleindpakningspapir kan fås i brugsforeningerne, et lyst med muntre tegninger af *Engholm* og et mere fornemt blåt i svær kvalitet med gammeldags nisser. Begge slags vil pynte på gavebordet.

De nye lommebøger. En lommebog er altid en kærkommen julegave. »Andelslommebogen 1953« er nu kommet i handelen, og det er en god julegaveidé til Deres mand. Eller – hvis han er landmand – Anders Nielsens berømte »Lommebog for Landmænd 1953«, som enhver landmand vil blive glad for.

Noget rart på en dunk. En anden ting, som Deres mand sikkert vil blive glad for at få i julegave, er en af de kønne keramikdunke med solbærrom eller liflig cacao-likør. Dunken med solbærrom er cremefarvet og buttet, den vil, når den engang er tømt, se nydelig ud som blomstervase. Der fås også fin cognac på kvartflasker, ligeledes en kærkommen julegave til de fleste mænd.

Hjerter til juletræet. Der er mange fikse nyheder til juletræet og julebordet, og det er morsomt at få suppleret sin beholdning af julepynt op med nye ting. Der er f. eks. nogle røde hjerter af pap med små træfigurer eller flettede hjerter af staniolpapir, der egner sig glimrende til godter. Til borddekoration kan man købe små æsker med grankogler, grønt og julestjerner.

Rigtig gammeldags juleknas. Det er den første jul siden krigen, hvor vi atter kan få alle de traditionelle julegodter og knas – men det er selvfølgelig blevet noget dyrere. Vi kan i år boltre os i bagning med kokosmel og stenfri rosiner. Vi har dadler og ægte Smyrna-figner foruden italienske valnødder, hasselnødder og krakmandler.

Farveægte bordløbere. Bordløberen til julebordet kan i år fås i cellophan, det er smukt, praktisk og økonomisk. Noget helt nyt er bordløberen, hvor farverne er lagt på undersiden af cellophan'en og gjort varmebestandig, således at farverne ikke smitter af på dugen. Løberen har et julemønster med gran, kristtjørn og julestjerner.

Der fås også en mindre og billigere cellophan-løber med dansende nissebørn og smuk kniplingslignende bort.

Vinen til julemiddagen. Hvis vi vil flotte os med vin til julemiddagen – og det er jo festligt – er der nu en god spansk rødvin at købe i brugsforeningerne, som ikke koster stort mere end dansk frugtvin. Selvfølgelig er der også fine Bordeaux-vine og af portvine den fornemme »Red Morgan«, men der er også udmærkede og billige dessertvine.

Praktisk lukning. Har De set de praktiske nye børne-flyverdragter med lynlås fra halsudskæringen til midt ud på ærmerne? De er fikse, og det er meget lettere at smøge dragten af den lille, når der er lynlås i begge skuldre. Dragten er af bomulds-jersey med lådden vrang og uld-rib ved hals, håndled og fod.

Dukken, der kan gå. »Ulla« er en sød lille dukke af plastic. Den adskiller sig fra andre dukker ved at kunne gå helt alene hen ad bordet. Den har en snor i maven, og når man trækker i snoren, spadserer dukken fint. Mon ikke lillesøster vil være henrykt over at få sådan en dukke at gå tur med i juledagene?

„Min egen brugs". Nu kan børnene få deres egen lille brugsforening at lege med. Den består af en stor rød trædisk med skuffe og hylder, der bekvemt kan pakkes sammen efter endt leg. Dertil kan desuden købes et lille kasseapparat, en vægt og en telefon, men det allermorsomste for den lille »uddeler« er alle de varer i originale indpakninger, som fås billigt, og som pynter på hylderne.

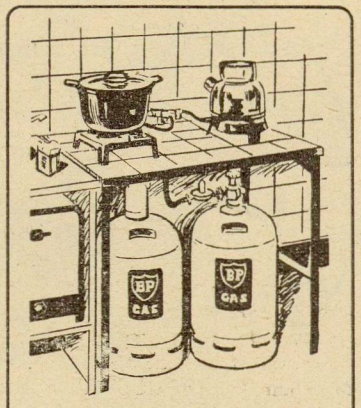
EN GOD KONE skal ha' det godt!

I år skal det være alvor. Deres kone skal også have sit store juleønske opfyldt - et *BP gasanlæg* til sit køkken. Naturligvis skal husmoderen nyde godt af denne moderne bekvemmelighed, der tilmed er billig i anskaffelse, og som daglig sparer hele familien for en mængde tid og kræfter, ulejlighed og ærgrelser.

Til et *BP gasanlæg* hører to flasker, hvoraf kun een ad gangen er i brug. De risikerer derfor ikke at „løbe tør" på et ubelejligt tidspunkt.

Lad brugsforeningen vise Dem et anlæg, der passer til Deres husholdning. Vi leverer omgående.

Et komplet BP gasanlæg
med 2 stk. 11 kg flasker, regulator, hanearmatur, gasslange samt 2 stk. gasapparater koster kun kr. 298,40

Tal med Deres brugsforening om betalingsvilkårene.

DET VISTE GASKOMFUR
- hvidemailleret og med 3 brændere, bage- og stegeovn samt varmeskab - leveres straks gennem Deres brugsforening.

- det betaler sig at gå på juleindkøb i BRUGSEN

PLANTERNE I DECEMBER

Der er ikke mange blomstrende planter at pynte op med i vinduet på denne årstid. Des mere må vi glæde os over alpeviol, julebegonie og julekaktus, og sørge for at give dem den rigtige pasning, så de længe vil holde sig friske og kønne. Julekaktus skulle nu være ved at sætte knopper, og når knopperne er veludviklede, skal planten have rigelig vand og gødskning, vigtigt er det, at den hele tiden står med samme side mod lyset, da den ellers let taber de sarte knopper.

Alpeviol og julebegonie kræver begge lys og rigelig vanding — for alpeviolens vedkommende helst i underkoppen. Pil de visne blomster og blade af planterne hver morgen, når De vander dem. For øvrigt gælder det også for alle de grønne planter nu i vintertiden, at de helst skal vandes om morgenen, og kun sparsomt. De fleste stueplanter har deres hviletid nu og kræver kun ringe pasning. Det er godt jævnligt at overbruse dem eller simpelthen vaske de enkelte blade, det afhjælper mangelen på fugtighed i luften i stuer med centralvarme, og det forebygger desuden angreb af skadedyr. Alle planter trænger til lys, så stil dem så nær vinduet som muligt.

★ ★ ★

HJEMMELAVEDE GODTER

Nu, da vi atter har alt det, vi i årevis har gået og sukket efter både af sydfrugter og overtrækschokolade, var det så ikke en idé til julen at overtrække forskellige ting med chokolade.

For at opnå et godt resultat ved overtrækningen må De nøje følge den angivne fremgangsmåde.

Overtrækschokoladen hugges itu og lægges i en tør skål, der stilles i vandbad. Man må ikke tage for store portioner ad gangen, og der røres jævnligt i den f. eks. med en gaffel. Temperaturen må endelig ikke blive for høj (vandet må ikke koge), derved vil det overtrukne nemlig få et gråt, kedeligt udseende, og det samme vil ske, om der kommer bare en dråbe vand i chokoladen, eller hvis det, der skal overtrækkes, er fugtigt. Efter overtrækningen stilles stykkerne på pergamentpapir, som er penslet med olie, men de må endelig ikke udsættes for træk ved afkølingen.

Er det marcipan, der skal overtrækkes, ældtes den færdige marcipan op med den passende mængde flormelis, formes i stænger eller kugler, der pensles med eller dyppes i overtrækschokolade, hvorefter stykkerne

kan pyntes med hele eller hakkede mandler, valnødder, syltet appelsinskal eller krümmel.

Man kan også overtrække tørrede frugter, f. eks. figner eller dadler, og en rigtig lækkerbidsken er »chokoladetoppe«. Hertil bruges mandler, rosiner og figner. De skoldede og smuttede mandler skæres på langs i tynde flige. Rosiner og figner hakkes groft, og det hele blandes i smeltet overtrækschokolade. Det sættes ved hjælp af to teskeer i små toppe på det olierede papir.

★ ★ ★

„TO-I-EEN-SENG"

Det sidste nye i senge er en dobbeltseng, der om dagen bliver til en nydelig ottoman. Sengen er ganske enkel indrettet med udtræk, så sovepladserne bliver i samme højde. Der er rigelig plads til sengetøjet, og når sengen er slået sammen, dækkes den med et tæppe, f. eks. af cretonne eller bomuld, som jo er den store mode.

★ ★ ★

DE SMÅ TING, DER HØRER TIL

Lad os forene det nyttige med det fornøjelige og en af de sidste søndage før jul drage til skovs for at samle mos og lav, kogler, hyben og et par smukt formede bare grene. Hvis vi har lejlighed til det, skærer vi nogle få grene af et piletræ og sætter dem i vand hjemme i stuen. I løbet af en ugestid vil »gæslingerne« bryde frem, og de smukke grene vil live op mellem granen eller i urtepotterne med tulipaner.

Kristtjørn hører julen til. Lad en lille kvist kigge frem bag billederne på væggen eller i juleklokkerne, der hænger ned fra lysekronerne og i døråbningen. Et par grangrene bundet sammen med en rød silkesløjfe sættes fast med tegnestifter på dørene – glem

heller ikke entreen og yderdøren, men giv gæsterne det første pust af julestemning allerede på trappen. I vinduerne sætter vi vaser med gran og fyr eller et lille juletræ i en urtepotte omvundet med crepepapir. Sæt et par stearinlys i vindueskarmen eller hæng en stor papirstjerne op med en tændt elektrisk pære i. Det giver huset et muntert og lunt udseende, så alle, der går forbi udenfor, ligesom får del i julestemningen.

Og så er der julebordet, hvor fantasien rigtig kan få lov at udfolde sig. Det kan pyntes på utallige måder, men pas på, det ikke kommer til at virke overlæsset, der skal jo også være plads til al den gode julemad. Sjovt er det at lave et rigtigt vinterlandskab, f. eks. med et stykke spejlglas eller sølvpapir, der skal forestille en islagt sø, midt på bordet og rundt om lave sneklædte bakker af salt og vat. Nogle grankviste stikkes ned hist og her, og et par nisser kan boltre sig på små slæder klippet af karton. Husk også lys og knallerter.

Et mere stilfuldt bord kan f. eks. pyntes med himmelblåt crepepapir over den hvide dug, strø guldstjerner over den blå »himmel«, og stil et par engle af glanspapir eller karton ved siden af stagerne med de høje, hvide kærter. Juledekorationen med mos, kogler og hyben kan stå midt på bordet.

En morsom idé er også at pynte bordet med et juleskib. Et overskåret græskar udhules, så det får form af en båd, det kan eventuelt trækkes over med sølvpapir. Et par blomsterpinde og en hvid klud gør det ud for master og sejl, og skibet bemandes med nisser. »Lasten« kan være små juletræer, miniature-pakker, godter – ja, faktisk alt muligt, der blot hører julen til.

Skal De have gæster en af juledagene, kan De yderligere gøre bordet festligt ved i stedet for almindelige bordkort at lægge de sølvklare glaskugler, vi hænger på juletræet. Navnene males på kuglerne med oliefarve i en stærk kulør (en enkelt tube fås billigt i handelen) eller blot med rød neglelak. Bagefter kan navnene fjernes med henholdsvis terpentin og acetone, så kuglerne atter kan bruges på juletræet.

Endnu en ting vil skaffe Dem glæde i julen. Stil et lille kornneg ud på altanen, i haven eller gården. Det er så ringe en udgift i forhold til den fornøjelse, vi har af at kigge på fuglene, der sværmer omkring neget.

Lad lyset tælle. Har De forresten husket at anskaffe Dem et kalenderlys? Når familien samles ved aftensmaden, tændes lyset, og det er morsomt at følge tidens fremadskriden ved at lade lyset brænde et lille stykke ned hver dag.

Et godt glas

Tag en god flaske vin med hjem fra BRUGSEN til juledagene.

SAINT BARCELLA er en fyldig, spansk rødvin, der er ideel til middagen, og CABALLERO er en sød, udenlandsk hedvin, fin til desserten.

- det betaler sig at gå på juleindkøb i BRUGSEN

HBs JULEPRISLISTE

Med dette nummer af *Samvirke* følger HBs juleprisliste, som man håber, medlemmerne vil gøre flittigt brug af ved planlægningen af juleindkøbene.

Den vil være nyttig som huskeseddel, og den vil være praktisk, når man lægger julens budget.

Før krigen var HBs juleprisliste meget benyttet, men varemangelen og iøvrigt de stigende papirpriser og vanskelighederne med overhovedet at skaffe papir bevirkede, at HBs juleprisliste i den gammelkendte form ikke har været fremme de sidste ti år.

Skulle juleprislisten af en eller anden årsag ikke findes indlagt i dette nummer af *Samvirke*, vil De kunne få et eksemplar udleveret i Deres HB-afdeling.

EN AF DE GAMLE LÆGGER OP

For et par år siden nedlagde *Frederik M. Hagengaard* sit hverv som kredsformand i HBs 6. kreds, Valby og Hvidovre. Han beholdt imidlertid sit sæde i Hovedstadens Brugsforenings repræsentantskab, som han har været medlem af siden 1920. Nu har Hagengaard også nedlagt dette hverv, helbredet slog ikke til længere, men Frederik M. Hagengaard hører også til dem, der med god samvittighed kan trække sig tilbage og sige: »Jeg har gjort min del af arbejdet.«

Tillidshvervet i HB var vistnok det sidste af de mange tillidshverv, der har været betroet Hagengaard i hans lange liv, han nedlagde. Med stadig stigende interesse og energi har Hagengaard passet sit hverv i Hovedstadens Brugsforening, først som medlem af repræsentantskabet og i perioden 1934—50 som kredsformand i den store 6. kreds.

På grund af sygdom kunne Hagengaard desværre ikke være til stede på kredsmødet i 6. kreds, hvor han nedlagde sit hverv, og kunne således heller ikke høre den spontane hyldest, der fulgte de smukke ord, der fra aftenens dirigent, sekretær *Juel Larsen*, blev udtalt om Hagengaard og hans virke for HB.

ISMEJERI MED SELVBETJENING

HBs afdeling Pileparken, der blev åbnet i begyndelsen af dette regnskabsår, d. v. s. i april måned, er blevet udvidet med en fjerde butik, således at afdelingen nu omfatter kolonial, kød og viktualier, bageri og ismejeri. Den sidstnævnte, altså den nye butik, ligger et lille stykke vej fra de øvrige butikker i afdelingen og har adressen Novembervej 28.

HB har i forvejen ismejerier, men dette gør sig bemærket ved at være indrettet til selvbetjening, og det skal nok blive populært, folk kan hurtigt betjene sig selv med varer, der findes i ismejeriet, og det er foruden mælk og fløde naturligvis de ting, der almindeligvis findes i ismejerier: Brød, øl, sodavand, mel, gryn, biscuit, smør, æg, margarine o. s. v.

HB INDRETTER AFVEJNINGSCENTRAL

I HBs centrallagerbygning i Århusgade har Arako Radio indtil fornylig haft sin fabrik beliggende, den optog en hel etage i centrallagerbygningen, og efterhånden som HB vokser, har foreningen selv brug for mere og mere plads. Arako har nu fået sig etableret i en helt ny moderne fabriksbygning ved Køgevejen, og HB har fået opfyldt sit mange år gamle ønske om at få mere plads til rådighed for centrallageret.

Den plads, der nu er, vil delvis blive brugt til indretning af en automatisk afvejningscentral for visse kolonialvarer. Hidtil har al afvejning, også af mindre ting, fundet sted i butikkerne, hvilket ikke er rationelt. En lang række ting som byggryn, sagomel, kartoffelmel, kakao o. s. v. vil med fordel kunne vejes af automatisk og ekspederes til afdelingerne i færdige pakninger. Det vil blive påbegyndt i den allernærmeste fremtid, og samtidig indfører HB en lille service, som husmødrene sikkert vil blive glade for, idet alle poser får påtryk om, hvad de indeholder, på samme måde som HBs sukker- og melposer, der er nemme at finde frem til i spisekammerets virvar af poser. Hver vare får endvidere sin farve i pose, og der bliver 10—12 farver, så butikkerne bliver mere livlige, når de nye poser kommer i brug.

JULETUR I ANVA

Magasin Anva står helt i julens tegn. Hvor man så end vender sig, er der ideer til julegaver. Det er ikke til at remse dem alle op, men vi noterer os efter en tur gennem Anva nogle særlig fordelagtige forslag: Hvidevareafdelingen har en smuk, hvid halvlinned dug i damask-mønster. Den måler 100×110 cm og koster kr. 6,85. Snehvide frottéhåndklæder, svære og vandsugende med indanthrenfarvede striber koster i størrelsen 93×50 cm kun kr. 3,50, og det samme koster viskestykker i fin, hellinned kvalitet.

Et andet sted finder vi dejlige, varme velourbluser i skønne farver. Som *cardigans* koster de kr. 27,85 og som *golfer* kr. 30,50.

At man kigger efter ideer til børnenes gaver er naturligt. Anva har tænkt på gaver både til små og større børn. Inden for alle områder er der ting til fornuftige priser. I skotøjsafdelingen noterer vi os således dejlige varme børnestøvletter i boxcalf med imiteret lammefoer og med rågummisåler til en fornuftig pris. Og naturligvis er der også cowboystøvlerne, som uden tvivl er placeret højt på børnenes ønskesedler. Anva har dem både i gummistøvler og i læder.

Men børnene vil jo nødigt have, at alle pakkerne under juletræet er »bløde pakker«. Anva frister i sin legetøjsafdeling med et mylder af legetøj af alle arter. Der er faktisk alt lige fra fine mekaniske tog og dejlige store dukker med rigtigt hår ned til ranglen til den allermindste foruden spil som billedlotterier og sportslegetøj, fodbolde o. s. v.

Husmødrene har med julen for øje en særlig grund til at besøge den del af Anvas isenkramafdeling, hvor gasovnene findes. De fleste foretrækker de pyntelige hvide ovne. Anva har to størrelser af den slags, den ene koster kr. 167,00, den anden kr. 132,75. For femten kroner mere kan man få den første ovn med klar rude i ovndøren, så man kan følge bagningen eller stegningen — uden at skulle åbne. Naturligvis har Anva også billigere ovne og en granitlakeret ovn til kun kr. 80,50 vil sikkert interessere mange. Alle Anvas ovne er moderne rundtrækovne og leveres komplette med to kageplader og emaljeret bradepande med grillrist. Anva giver husmødrene pålidelig vejledning ved køb af ovnene, og de sælges på ratebetaling.

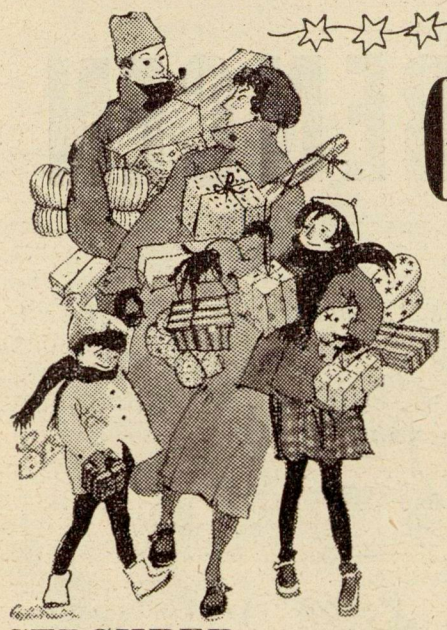
Inden man forlader Anva, ser man ind i den hyggelige restaurant. Her står julebordet dækket, og der serveres rigtig risengrød med saftevand for een krone. Man har oven i købet chance for at vinde mandelgave: en flot marcipangris. Til kaffen bager Anvas køkken sine berømte æbleskiver, der serveres med syltetøj.

Linie 4 kører lige til døren, og fra linierne 5, 13 og 19's stoppested på Amagersiden ved Langebro er der kun få skridt ad Thorshavnsgade til Anva.

SAMVIRKE's redaktion, annonceafdeling, abonnementsafdeling: Njalsgade 15, København S. Tlf. C. 4015. **SAMVIRKE** påtager sig intet ansvar for manuskripter, fotografier eller tegninger, der uopfordret indsendes. — **Trykt i FDB trykkeriet, København S.**

Gode gave-ideer

fra Magasin ANVA

STRØMPER

- en kærkommen julegave

Elegant nylon, 54 gauge, 15 den. **7,50**
Vinter-nylon, natursilke og nylon **9,85**
Perlon strømpe, meget holdbar **8,50**
Meleret strømpe m. pil **10,50**

★ ★ ★ ★ ★ ★

Perlon natkjole

Meget raffineret natkjole med nylonblonder **45,50**

★ ★ ★ ★ ★ ★

Nylon undertøj

Elegant garniture, underkjole og benklæder i fnuglet nylonkvalitet, pr. sæt **40,95**

★ ★ ★ ★ ★ ★

House coat

Smuk tricoline-house coat, dejlig kvalitet med lådden vrang. Fås stormønstret i mange farver..... **58,00**

★ ★ ★ ★ ★ ★

Herre-pyjamas

Behagelige og velsyede

Flonel ..... **27,85 - 32,85**
Percales **33,50**
Tricoline **38,50**

Julegrød

med mandelgave

I Anvas restaurant er det festlige julebord dækket, og vi serverer bl. a. dejlig risengrød - med mandelgave til **1,-**

★ ★ ★ ★ ★ ★

Damestøvletter

Elegante ruskindsstøvletter m. rågummisåler, grøn, bordeaux el. sort **49,50**

★ ★ ★ ★ ★ ★

Pigestøvletter

i brun boxcalf med imiteret lammeskindsfoer og rågummisåler. Fås i str. 21-36. Str. 21-24 ..... **25,85**

★ ★ ★ ★ ★ ★

Laksko, plastic

En yndig sko til den lille pige. Fås i hvidt, rødt el. sort i størrelserne 22-30. Str. 22-24 ..... **9,75**

Legetøj

Anvas legetøjsafdeling er et helt lille eventyrland både for små og store børn.

Års-ur

i elegant glaskuppel, går ca. 400 døgn på eet optræk. 1 års garanti ... **150,-**

Elegante taftkjoler

Stort udvalg.
Som tegningen

65,00

Hun ønsker sig en bluse

GREDANA vaskeuld

En chik bluse i det dejlige Gredana vaskeuld, med flipkrave og lomme, flere farver og mønstre **28,75**

Silke med pufærmer

Elegant bluse, velegnet til aftenbrug, syet i hvidt gennembrudt stof med ¾ lange pufærmer ... **42,00**

HUGIN støvsuger

Lydsvag motor og uovertruffen sugeevne. Pris inclusive alt udstyr og opbevaringskasse **365,-**

Sælges på ratebetaling

★ ★ ★ ★ ★ ★

Regulerbart strygejern

Kan indstilles til forskelligt stof **41,-**

★ ★ ★ ★ ★ ★

Frotté-håndklæder

Dejlige, snehvide håndklæder med indanthrenfarvede striber, 50×93 cm, pr. stk. **3,50**

★ ★ ★ ★ ★ ★

Kroluldstæppe

med smukt, blomstret sirts i voksen størrelse **35,00**

★ ★ ★ ★ ★ ★

Wilton sengeforliggere

Heluldne, moderne mønstre, beige, rust el. grøn bundfarve **22,85**

THORSHAVNSGADE 25-27 - ASTA 1

Linie 4 kører lige til døren

Fra 17.-23. dec. åbent til kl. 20

MAGASIN ANVA

JULEKONKURRENCEN

500 kr. i præmie

Julenissen har pyntet juletræet med figurer fra FDBs dagbladsannoncer i det forløbne år.

Kan De sætte figurernes bogstav ud for de rigtige mærkevarer på kuponen?

Glædelig jul

og 50 julekurve

INDSENDES INDEN DEN 17. DECEMBER

kupon

Til REGINA hører bogstav .....

Til BLENDA hører bogstav.....

Til CIRKEL-Kaffe hører bogstav.....

Til NUREN hører bogstav .....

Til SPRINTER hører bogstav .....

Til DAVRE hører bogstav .....

Navn .....

Adresse .....

.....

Medlem af ..... Brugs

KLIP KUPONEN UD OG SEND DEN TIL FDBs JULEKONKURRENCE, POSTBOX 1235. KØBENHAVN S.